

Dönem: 22

Yasama Yılı: 5

TBMM

(S. Sayısı: 1308)

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/1235)

Not: Tasarı, Başkanlıkça Plan ve Bütçe; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Dışişleri komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

27/7/2006

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1264/3773

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 5/7/2006 tarihinde kararlaştırılan “Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Türkiye ve İran, Pakistan arasında bölgesel ekonomik işbirliğini geliştirmek amacıyla 1964 yılında kurulmuş olan Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği Teşkilatının devamı olarak 1985 yılında kurulmuştur. 1976 yılında İzmir’de toplanan Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği Teşkilatı Zirvesinde alınan bir karar doğrultusunda 1977 yılında imzalanan ve teşkilatı kuran temel belge olarak hazırlanan İzmir Andlaşmasının 2 nci maddesinde kuruluşun amaçlarından biri Ekonomik İşbirliği Teşkilatı bölgesinde ticarete ilişkin engellerin aşamalı olarak kaldırılması ile bölge içi ve bölgenin diğer bölgelerle olan ticaretinin artırılmasına yönelik önlemlerin alınması olarak belirlenmiştir.

Söz konusu amacın gerçekleştirilebilmesini teminen 1999 yılında Karacî’de düzenlenen Tarife ve Tarife Dışı Engeller Yüksek Düzeyli Uzmanlar Grubu Toplantısında Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticari İşbirliği Çerçeve Anlaşması taslağı hazırlanmıştır. Bu toplantıyı müteakiben, 4-6 Mart 2000 tarihlerinde Tahran’da yapılan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Bakanları I. Toplantısında, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticari İşbirliği Çerçeve Anlaşması imzalanmıştır. Ticari İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının 2 nci maddesine göre, anlaşmaya taraf ülkeler, makul bir süre içerisinde, tarife-dışı engellerin aşamalı olarak kaldırılmasını ve tarifelerin giderek azaltılmasını öngören Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşması yapmayı kabul etmişlerdir. Bunun üzerine, Tarife ve Tarife Dışı Engeller Yüksek Düzeyli Uzmanlar Grubu bünyesinde Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşması taslak metni hazırlanmış ve 17 Temmuz 2003 tarihinde Pakistan’ın başkenti İslamabad’da gerçekleştirilen Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Dış Ticaret Bakanları 2. Toplantısında Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşması Türkiye, Afganistan, İran, Pakistan ve Tacikistan tarafından imzalanmıştır.

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşması 5 ülkenin onayını müteakip yürürlüğe girecektir. Tacikistan ve Pakistan onay işlemlerini tamamlamıştır. Afganistan'ın da yakında onay işlemlerine başlaması öngörülmektedir. Türkiye'nin onayının gecikmesi Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşmasının eklerinin tamamlanmasının zaman almasından kaynaklanmıştır. 7-9 Temmuz 2005 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Dış Ticaret Bakanları III. Toplantısında Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşmasının eklerinin imzalanmasıyla onay süresince başlamamız mümkün olmuştur.

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşması, Ekonomik İşbirliği Teşkilatının önemli bölgesel işbirliği projelerindedir. Gümrük tarifelerinin indirilmesi ve tarife dışı engellerin giderilmesi yoluyla Ekonomik İşbirliği Teşkilatı ülkeleri arasında ticaretin artırılmasını amaçlamaktadır. Ekonomik İşbirliği Teşkilatının kurucu ülkeleri Türkiye, İran ve Pakistan tarafından desteklenmektedir. Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Duşanbe Zirvesi (14 Eylül 2004) Bildirgesinde Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşmasının biran önce sonuçlandırılarak uygulamaya konulması çağrısında bulunulmuştur.

Anlaşma, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkeler arasında tarife cetvellerinin % 80'inde gümrük oranını 8 yılda % 15'e indirmeyi öngörmektedir. Ülkeler, tarife cetvellerinin % 20'sini "hassas mallar" olarak niteleyip anlaşma dışı tutabilecektir. Tarife dışı engellerin giderilmesi ise, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşmasının (i) Menşe Kuralları (ii) Anti-damping Önlemleri, (iii) Devlet Yardımları ve (iv) Fikri Mülkiyet Hakları başlıklı ekleriyle düzenlenmekte olup, bu konularda taraf ülkelerin ulusal mevzuatları esas alınmaktadır.

Ülkemiz Avrupa Birliği ile imzaladığı Gümrük Birliği Anlaşması uyarınca, aralarında Ekonomik İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkelerin de bulunduğu üçüncü ülkelere uyguladığı gümrük vergilerini 1996 yılından itibaren önemli oranda düşürmüştür. Ekonomik İşbirliği Teşkilatı üyelerinin ülkemize uyguladığı gümrük vergileri ise oldukça yüksek bulunmaktadır. Anlaşmanın imzalanarak yürürlüğe girmesi ile bu dengesizlik kısmen giderilebilecek, üretici ve ihracatçılarımıza yeni pazara giriş olanakları yaratılacaktır. İç piyasalarını yüksek vergilerle koruyan, özellikle İran ve Orta Asya ülkelerinin Anlaşma hükümlerine göre gerçekleştirecekleri tarife indirimlerinin ihracatçılarımızın anılan pazarlara daha rahat girmesini sağlayacağı, buna ilaveten, Anlaşmaya taraf olmayan üçüncü ülkeler karşısında bahse konu pazarlarda ihracatçılarımıza rekabet avantajı kazandıracığı düşünülmektedir. Böylece 2004 yılında 2.2 milyar Dolar olan bölge ülkelerine toplam ihracatımız önümüzdeki dönem artabilecektir.

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşması, AB yükümlülüklerimizle çelişmemektedir. Ülkemizin de uygulamakta olduğu AB ortak gümrük tarifeleri sanayi ürünlerinde % 4 civarındadır. Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşmasında öngörülen hedef ise % 15'tir. Türkiye bu oranın altına inmeyecek tercihli ticaret düzenlemeleri yapmakta kural olarak serbesttir. Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşmasıyla, 8 yıl boyunca sürecek indirimler sonucunda, diğer ülkelerin tarifeleri önemli oranda azalacak, Türkiye'nin zaten düşük olan tarifelerinde ise herhangi bir indirime gidilmeyecektir. Ayrıca, bizim için hassasiyet arzeden mallar (tarımsal ürünler) % 20'lik negatif listeye konacaktır.

Sonuç olarak, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşmasının bölge ülkelerine ihracatımızın artırılmasına katkısı olacağı ve Türkiye'ye ilave bir külfet getirmeyeceği, dolayısıyla ulusal çıkarlarımızla bağdaştığı düşünülmektedir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

13/12/2006

Esas No.: 1/1235

Karar No.: 167

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 27/7/2006 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 5/9/2006 tarihinde tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonuna esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen “Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı”, Komisyonumuzun 7/12/2006 tarihli 41 inci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde Anlaşma ile;

- Üye ülkeler arasında ithal mallara uygulanacak tarifeler,
- İthalatta tarife-dışı engellere ilişkin alınacak önlemler,
- İhracatta gümrük vergileri ve eş etkili vergiler,
- Fikri mülkiyet haklarının korunması,
- Genel korunma önlemleri,
- Anlaşmanın uygulanması sırasında doğabilecek anlaşmazlıkların çözüm usulü,
- Anlaşmanın düzgün işlenmesini sağlamak ve gözetimde bulunmak amacıyla “İşbirliği Konseyi” kurulması ve görevleri,

- Taraf ülkelerin anlaşmadan çekilme usulü,

konularında düzenlemelerin öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Ekonomik İşbirliği Teşkilatının Türkiye, İran ve Pakistan arasında bölgesel ve ekonomik işbirliğini geliştirmek amacıyla 1964 yılında kurulmuş olan Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği Teşkilatının devamı olarak 1985 yılında kurulduğu ve halen on üyesinin bulunduğu,

- Teşkilatın, üye ülkeler arasında ticaretin serbest ticaret hükümlerine göre yürütülmesini sağlamak için çalışmalar yaptığı ve merkezinin Tahran’da olduğu,

- Bu amaç doğrultusunda hazırlanan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşmasınının 17 Temmuz 2003 tarihinde İslamabad’da Türkiye, Afganistan, İran, Pakistan ve Tacikistan tarafından imzalandığı,

- Anlaşmaya göre tarifelerin Afganistan için 15, diğer ülkeler için azami 8 yıl içinde en yüksek tarife dilimi yüzde % 15 olacak şekilde indirileceği,

- Taraf ülkelerin Anlaşma kapsamında indirim yapacağı ve yapmayacağı ürünleri gösteren pozitif ve negatif listeler oluşturacağı ve her bir ülkenin indirimden muaf tuttuğu ürünlerin sayısının toplam ürünler içindeki oranının % 20’yi geçemeyeceği,

- Ülkemizin Avrupa Birliği ile imzaladığı Gümrük Birliği Anlaşması uyarınca sanayi ürünlerinde gümrük tarifelerini % 4 olarak belirlediği ve Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşması uyarınca belirlenen tarifelerin altında olduğu,

- Anlaşmanın bölge ticaretinin dünya ticaretinden aldığı payın artırılmasına katkı sağlayacağı,
- Anlaşmanın Afganistan, Pakistan ve Tacikistan parlamentolarında onaylandığı, İran'da ise onay işlemlerinin devam ettiği,
- Anlaşmanın imzacı 5 ülkenin onay işlemlerini tamamlaması ile birlikte yürürlüğe gireceği, ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Dülger</i>	<i>Eyyüp Sanay</i>	<i>Mustafa Dündar</i>
Antalya	Ankara	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Ramazan Toprak</i>	<i>Aziz Akgül</i>	<i>Muzaffer Gülyurt</i>
Aksaray	Diyarbakır	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Halil Akyüz</i>	<i>Mehmet B. Denizolgun</i>	<i>Şükrü Mustafa Elekdağ</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Kansu</i>	<i>Onur Öymen</i>	<i>Fikret Ünlü</i>
İstanbul	İstanbul	Karaman
Üye	Üye	Üye
<i>Ufuk Özkan</i>	<i>Süleyman Gündüz</i>	<i>Abdullah Veli Seyda</i>
Manisa	Sakarya	Şırnak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI
TİCARET ANLAŞMASININ ONAYLAN-
MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 17 Temmuz 2003 tarihinde İslamabad'da imzalanan "Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.

B. Atalay

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Millî Savunma Bakanı V.

A. Aksu

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı V.

A. Şener

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı V.

C. Çiçek

Kültür ve Turizm Bakanı

A. Koç

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN

KABUL ETTİĞİ METİN

**EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI
TİCARET ANLAŞMASININ ONAYLAN-
MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI TİCARET ANLAŞMASI ÖNSÖZ

1. Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (bundan sonra EİT olarak anılacaktır) üyeleri; Geçici Afganistan İslam Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti, İran İslam Cumhuriyeti, Kazakistan Cumhuriyeti, Kırgızistan Cumhuriyeti, Pakistan İslam Cumhuriyeti, Tacikistan Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti, Türkmenistan ve Özbekistan Cumhuriyeti (bundan sonra Taraf Ülkeler olarak anılacaktır);

2. Tüm Ülkelerin eşit egemenlik, bağımsızlık ve toprak bütünlüğü ilkelerine saygı göstererek, karşılıklı birliktelik ruhu içinde, bölgenin refahı ve istikrarı için bölgesel işbirliğinin artırılması taahhüdünden güç alarak,

3. Tarifelerin kademeli olarak indirilmesi ve tarife-dışı ticari engellerin ortadan kaldırılması yoluyla ticaretin serbestleştirilmesi sürecine aktif olarak katılma niyetlerini hatırd tutarak ve bu sürecin güçlendirilmesi yollarını ve araçlarını aramak için işbirliğine hazır olduklarını belirterek;

4. EİT'in kendi şartında (İzmir Anlaşması) belirtilen amaç ve hedefleri, EİT bölgesi için Ekonomik İşbirliği Stratejisi hükümlerini, özellikle EİT Ticari İşbirliği Çerçeve Anlaşması'nın Maddelerini göz önünde bulundurarak ve pazar ekonomisi ilkelerinin öneminin bilincinde olarak, bu anlaşmaların hedeflerine ulaşabilmek için ekonomi politikalarını gereken ölçüde koordine etmeye çalışarak;

5. Ekonomik kalkınmanın hızlandırılması amacıyla, uluslararası kabul görmüş kurallar ile tutarlılığın sağlanmasının ve serbest ticaret rejimlerinin önemini bilerek;

6. DTÖ üyesi olmayan Taraf Ülkelerin DTÖ'ye katılım süreçlerini sürdürmeye devam edeceklerinden ve DTÖ üyesi Taraf Ülkelerin de uygun desteği sağlayarak bu ülkelerin katılım süreçlerini kolaylaştıracağından emin olarak;

7. Halihazırda EİT üyesi ülkelerin toplam ticaret hacimlerinde düşük bir yer teşkil eden bölgeci ticaretin artırılmasının acil bir gereksinim olduğunu akıld bulundurarak;

8. Bir tarafında, üye devletlerden biri veya daha fazlası olan, diğer tarafında bir veya daha fazla üçüncü ülkenin olduğu başka anlaşmalardan kaynaklanan hak ve yükümlülüklerin, Anlaşma hükümlerinden etkilenmeyeceğini dikkate alarak;

9. Anlaşmanın, Taraf Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde ve özellikle ekonomik kalkınma için temel teşkil eden ticaret ve yatırımın gelişmesinde, yeni bir ortam yaratacağına inanarak, aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır:

Madde 1

Tanımlar

EİT Ticaret Anlaşmasının, bundan sonra Anlaşma olarak anılacaktır, amaçları için:

1. "Taraf Ülkeler" anlaşmaya katılan, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Üye Ülkeleri anlamındadır.

2. "Kritik Durum" tavizlere tabi olan mal ve ürünlerin artan ithalatının ciddi zarara neden olması veya tehdidin oluşması ve karşı önlem alınmasını gerektiren istisnai bir durumun ortaya çıkması anlamındadır.

3. "Mallar" Armonize Mal Tanım ve Kodlama Sistemine göre sınıflandırılan, Taraf Ülkelerin sanayi, tarım ve madencilik sektörleri tarafından üretilen ana ve hammaddeler ile yarı mamul veya mamul malları içeren madde ve ürünleri kapsar.

4. "En Çok Gözetilen Ulus Muamelesi" tarifelerin, para-tarifelerin ve tarife-dışı engellerin ayırıcılık gözetmeden uygulanması anlamındadır.

5. "Tarife-dışı engel" ithalatı kısıtlama etkisi gösteren veya ticareti önemli ölçüde bozan, "tarife" ve "para-tarife" dışındaki herhangi bir önlem, düzenleme veya uygulama anlamındadır.

6. "Para-tarifeler", "tarifeler" dışındaki; sadece ithalattan alınan, dış ticaret işlemlerinde tarife etkisi olan ancak, benzer yerli ürünlerden aynı şekilde tahsil edilen dolaysız vergi ve harçlardan olmayan, sınır ücret ve harçları anlamındadır. Belirli hizmetlere karşılık olarak alınan ithalat harçları para-tarife olarak değerlendirilmezler.

7. "Sektörel esas" tarife, tarife-dışı veya para-tarife engellerin kaldırılması veya indirilmesi ile alakalı olarak Taraf Ülkeler arasında yapılan düzenlemeler ile belirli ürün veya ürün gruplarına ilişkin nihai kullanım veya üretim ile yakından ilgili ticaretin geliştirilmesine veya işbirliğine yönelik diğer önlemler anlamındadır.

8. "Hassas Mallar" bir Taraf Ülkenin bu şekilde tanımladığı mallardır.

9. "Ciddi Zarar" tercihli ithalatın önemli oranda artması sonucu, aynı veya benzer ürün üreten yerli sanayinin durumunda kısa dönemde telafi edilemeyecek büyük kazanç, üretim ve istihdam kaybı olarak ortaya çıkan önemli bozulma durumu anlamındadır. İlgili yerli sanayi üzerindeki etki araştırması, aynı ürünün yerli sanayisi üzerinde etkili olabilecek diğer ilgili ekonomik faktörler ile endeksleri de içerecektir.

10. "Tarife" bir Taraf Ülkenin ulusal tarife cetvelinde yer alan gümrük vergileri veya herhangi bir ithalat harcı ⁽¹⁾ anlamındadır.

11. "Ciddi Zarar Tehlikesi" kaçınılmazlığı belli olan ciddi zarar anlamındadır. Kaçınılmazlığın mevcudiyeti, sadece iddialar, tahmini veya uzak olasılıklara değil, olgulara dayanılarak belirlenecektir.

Madde 2

Kuruluş ve Amaçlar

1. Anlaşma, aşağıdaki prensipler doğrultusunda yürütülecektir:

a. Anlaşma, Taraf Ülkelerin ekonomik ve endüstriyel gelişme düzeyleri, dış ticaret modelleri, ticaret ve tarife politikaları ve sistemleri göz önünde bulundurularak, tüm Taraf Ülkelere eşit fayda getirecek şekilde genel müttekabiliyet ve yararların karşılıklılığı ilkeleri temelinde ve bunlara bağlı olarak uygulanacaktır; ve

b. Anlaşma zaman içinde müzakere edilecek ve dönemsel değerlendirmeler doğrultusunda birbirini izleyen devreler halinde uzatılacaktır.

2. Anlaşma ile Taraf Ülkeler, aralarındaki karşılıklı ticari ve ekonomik işbirliğini, Anlaşmaya uygun olarak karşılıklı tavizler aracılığıyla geliştirecek ve sürdürecektir bir mekanizma oluşturmaktadır.

3. Anlaşma, işbu belgede yer alan, hükümler, kurallar, düzenlemeler, kararlar, taahhütler ve protokollerle yürütülecektir.

4. Anlaşmanın amaçları, genel prensipler temelinde bölgesel ticaretin teşvik edilmesi, desteklenmesi ve artırılmasının yanı sıra, tarife-dışı engellerin kaldırılması, tarifelerin indirilmesi ve karşılıklı tavizler verilmesi suretiyle EİT Üye Ülkeleri arasındaki ekonomik işbirliğinin güçlendirilmesidir. Özellikle de,

(1) İran İslam Cumhuriyeti'nin Ticari Kazanç Vergisi gibi

- a. Taraf Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerin ticaretin büyümesi yoluyla, birbirine uyumlu olarak gelişmesini sağlamak;
  - b. Taraf Ülkeler arasındaki ticarete adil rekabet koşulları sağlamak;
  - c. Böylece, bölge-içi ticarete, mal akışının kolaylaşmasına ve dünya ticaretinin büyümesine katkıda bulunmak; ve
  - d. Taraf Ülkelerin topraklarında ticarete bağlı yatırım olanaklarını önemli oranda artırmaktır.
5. Taraf Ülkeler, Anlaşmanın hükümlerini, Anlaşma amaçları ışığında ve uluslararası kabul görmüş ilkelere uygun olarak yorumlayacak ve uygulayacaktır.

Bölüm I

Mallar

Madde 3

Kapsam

1. Bu bölümdeki hükümler, altı haneli gümrük tarife satırının %1 'ini aşmayacak sayıdaki hassas mallar hariç olmak üzere, ilgili Taraf Ülkeler menşeli mallar ile Taraf Ülkelerin özel ve tüzel kişileri arasında imzalanmış bu mallara ilişkin ticari anlaşmalara yönelik olarak uygulanacaktır. Taraf Ülkelerce bildirilen hassas mallara ilişkin liste Anlaşmanın ekinde yer alacak ve Taraf Ülkeler karşılıklı anlaşarak dönemsel olarak bu listeyi gözden geçirebilecektir.

2. Anlaşma, diğer bir çok hususun yanı sıra, aşağıdakilere ilişkin düzenlemeleri de içermektedir:

- a. Tarife-dışı engeller
- b. Para-tarifeler
- c. Tarifeler

Madde 4

İthal Mallarda Tarifeler

1. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte, aksi belirtilmediği durumlarda, ithalatta uygulanan tarife oranları, işbirliği Konseyi'nin onayı olmaksızın artma etkisi yapacak şekilde değiştirilmeyecektir. Taraf ülkeler uyguladıkları tarife oranlarını birbirlerine bildirecektir.

2. Her ürün için temel tarife oranları ve Anlaşmada kabul edilen müteakip indirimler, En Çok Gözetilen Ulus Kaydı ilkesi gereğince uygulanacaktır.

3. Her Taraf Ülke, DTÖ üyesi bir ülkeye, Anlaşmanın kapsamı dahilinde yer alan gümrük vergileri, para-tarifeler, tarife dışı engeller ve fikri mülkiyet haklarının korunması ile alakalı olarak genişlettiği daha az kayırcı olmayan bir muameleyi, DTÖ üyesi olmayan diğer herhangi bir Taraf Ülkeye genişletecektir.

4. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte Taraf Ülkeler mallar üzerindeki tarife oranlarının aşağıdaki şekilde indirilmesine karar vermişlerdir:

a. Tarifeler, Afganistan İslam Cumhuriyeti için azami 15, diğer Taraf Ülkeler için azami 8 yıllık sürede, en yüksek tarife dilimi yüzde 15 olacak şekilde indirilecektir.

b. Bir Taraf Ülkece bildirilerek negatif listeye alınmış mallar dışında kalan, Anlaşmanın yürürlüğe gireceği tarihe kadar Taraf Ülkeler arasında ticareti yapılan tüm mallar pozitif listeyi oluşturacaktır. Her Taraf Ülke, pozitif listede uyguladığı tarifeleri bildirecektir.

c. Mallara ilişkin pozitif liste, 8 yıllık dönemde eşit oranlarda, tarife satırlarında yer alan malların en az yüzde 80'ini kapsayacak şekilde tedricen genişletilecektir.

d. Her Taraf Ülke, yapılması gerekli olan tarife indiriminin kapsamını göz önünde bulundurarak, 8 yıl sonunda her madde için en yüksek tarife dilimini en fazla yüzde 15'e getirmek için uygulanan oranlardan yapacağı tedrici ve sürekli indirimle ilişkin taviz listesini tüm üye ülkelere bildirecek ancak, bu indirim, mevcut her tarife için yıllık yüzde 10'un altına düşmeyecektir.

Madde 5

İthal Mallarda Para-Tarife Ücretleri

1. Taraf Ülkeler, birbirlerini para-tarife çeşitleri ve bunların gümrük vergileri eşdeğerleri hakkında bilgilendirecektir.

2. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte, İşbirliği Konseyi'nin onayı olmaksızın Taraf Ülkeler arası ticarete yeni para-tarife harçları uygulanmayacaktır.

3. İthalattaki gümrük vergisi ile eş etkili tüm para-tarife harçları, Anlaşmanın yürürlüğe girmesini müteakip iki yıl içinde kaldırılacaktır.

Madde 6

İthalattaki Tarife-Dışı Engellere İlişkin Önlemler ve Eş Etkili Önlemler

Anlaşmanın yürürlüğe girmesini müteakip iki yıl içinde, Anlaşma'da açıkça belirtilen durumlar dışında, herhangi bir Taraf Ülke tarafından, diğer Taraf Ülkelerden yapılacak ithalatta, kotalar, diğer miktar kısıtlamaları, ithal lisansları veya diğer kısıtlayıcı önlemler kullanmak suretiyle, gümrük vergileri dışında, hiçbir yasaklama veya kısıtlama uygulanmayacaktır.

Madde 7

Ulusal Muamele

Bir Taraf Ülkeden, herhangi bir diğer Taraf Ülkeye ithal edilen ürünlere, bu ürünlerin satışı, satışa sunumunu, alımını, nakliyesini, dağıtımını ve kullanımını etkileyen tüm kanunlar, yönetmelikler ve şartlar bakımından, ulusal menşeli ürünlere tanınan muameleden daha az elverişli muamele uygulanmayacaktır.

Madde 8

İhracatta Gümrük Vergileri ve Eş Etkili Vergiler

Anlaşmanın yürürlüğe girmesini müteakip iki yıl içinde Taraf Ülkeler, ihracatta, birbirlerine uyguladıkları gümrük vergileri ile eş etkili vergileri tedricen kaldıracaktır.

Madde 9

İhracatta Miktar Kısıtlamaları ve Eş Etkili Önlemler

1. Taraf Ülkeler birbirlerine yaptıkları ihracatta yeni miktar kısıtlamaları ve eş etkili önlemler uygulamayacaktır.

2. Anlaşmanın yürürlüğe girmesini müteakip iki yıl içinde, Taraf Ülke menşeli ürünlerin ihracatında tüm miktar kısıtlamaları ve eş etkili önlemler kaldırılacaktır.

Madde 10

Tavizlerin Korunması

Anlaşmanın yürürlüğe girmesini müteakip, hiç bir Taraf Ülke, İşbirliği Konseyinin izni olmaksızın daha önce verdiği tavizlerini, hali hazırda mevcut olanlar dışında vergi veya harç ya da ticareti kısıtlayıcı uygulamalar getirerek kısıtlamayacak veya geri alamayacaktır. Bu maddenin hükümleri Anti-Damping Önlemlerine (Madde 20), Korunma Önlemlerine (Madde 21) ve Ödemeler Dengesine İlişkin Önlemlere (madde 25) uygulanmayacaktır.

Madde 11

Şeffaflık

Teknik standartlar, özellikle, spesifikasyonlar ve belgelemeler gibi genel uygulamalara ilişkin Anlaşmanın işleyişi ile ilgili olan veya etkileyecek kanunlar, yönetmelikler ve diğer benzer düzenlemeler, 30 gün içinde yayımlanacak ya da yayımlanma yapılmayan durumlarda kamu erişimine açık bulundurulacaktır.

Bölüm II

Genel Hükümler

Madde 12

Menşe Kuralları

1. Taraf Ülkeler Anlaşma hükümleri ile verilen tarife tavizlerinin uygulanması için menşe kurallarının bir zorunluluk olduğunu kabul eder ve bu amaçla Anlaşmanın Ekinde yer alan EİT Menşe Kurallarını uygulamayı taahhüt eder.

2. Anlaşmanın eki olan Ulusal Taviz Listelerinde yer alan ürünler, Anlaşmanın hükümleri doğrultusunda muamele görecektir.

3. Taraf Ülkeler, EİT Menşe Kurallarının etkin ve uyumlu olarak uygulanmasını sağlamak, ticaretin üzerindeki formaliteleri mümkün olduğunca azaltmak ve bu kuralların uygulamalarından ötürü ortaya çıkacak sorunlara tarafların, karşılıklı memnuniyetine yönelik çözümler bulmak amacıyla, İşbirliği Konseyi, tarafından gerçekleştirilecek düzenli gözden geçirmeler ve idari işbirliği düzenlemeleri de dahil olmak üzere gereken önlemleri alacaktır.

4. Taraf Ülkeler, Menşe Kurallarına ilişkin kanun ve yönetmeliklerin kabul edilmesi ve uygulanması sonucu ortaya çıkacak ve ihracatçı ülkenin ticaretine ve sanayisine zarar verecek güçlüklerin ve sıkıntıların en aza indirilmesini ve tüketicilerin yanlış veya eksik bilgilendirmeye karşı korunması gerektiğini kabul eder.

Madde 13

Ulaştırma

1. Taraf Ülkeler, EİT Transit Ticaret Anlaşması (TTA) ile EİT Transit Ulaştırma Çerçeve Anlaşması (TUÇA) çerçevesinde ve EİT bölgesi içerisindeki ticaretin artırılmasına hız kazandırmak üzere, ulaştırma altyapısını ve ulaşım olanaklarını geliştirmek ve iyileştirmek için gerekli adımları atmayı ve önlemleri almayı kabul eder.

2. Taraf Ülkeler, denize kıyısı olmayan üye ülkelerin gereksinimlerini de göz önünde bulundurarak, serbest geçiş ilkesinin, EİT bölgesinde ticaretin artırılmasında temel koşul olduğunu kabul eder.

Madde 14

Dahili Vergilerin Geri Ödenmesi

Bir Taraf Ülkenin topraklarına ihraç edilen malların üzerindeki dahili harç ve vergilerin geri ödenmesi, bu malların üzerindeki dahili harç ve vergi miktarlarından daha fazla olamaz.

Madde 15

İstisnalar

A. Genel İstisnalar

1. Anlaşma, milli güvenlik, dini inanç, kamu ahlakı, kamu güvenliği; insan, hayvan ve bitkilerin sağlığı ve hayatının korunması veya sağlık ve karantina amaçlı, veya sanatsal, tarihi veya arkeolojik değer taşıyan ulusal hazinelerin korunması, fikri mülkiyetin veya altın ya da gümüş veya tükenbilir doğal kaynakların korunması amacıyla bu malların ithalatı, ihracatı ve transit geçişi üzerine yasaklama veya kısıtlama getirilmesine, eğer bu malların üretimi ve tüketimine ilişkin iç piyasada da benzer kısıtlamalar yürürlükte ise, engel olmayacaktır. Ancak bu tür yasaklama ve kısıtlamalar, Taraf Ülkeler arasındaki ticarete keyfi ayrımcılığa ya da gizli bir kısıtlamaya araç teşkil etmeyecektir.

2. Birinci paragrafa bağlı olarak, Anlaşmadaki hiçbir hüküm, bir Taraf Ülkenin gerekli gördüğü herhangi bir kamu düzenlemesi önlemini alma hakkını, söz konusu önlemlerin,

a. atom çekirdeği parçalanabilen maddelerin ve radyoaktif madde kaynaklarının teslimi, radyoaktif atıkların değerlendirilmesi; ve

b. uluslararası barış, ve güvenliğin korunmasını teminen, BM Sözleşmesi taahhütlerinin yerine getirilmesine uygun olarak yapılan eylemler ile alakalı olmaları şartıyla, engel teşkil etmeyecektir.

B. Güvenlik İstisnaları

3. Anlaşmada yer alan hiç bir hüküm, bir Taraf Ülkenin,

a. asli güvenlik çıkarlarına aykırı olarak gizli bilgilerin ifşa edilmesini engellemek,

b. asli güvenlik çıkarlarını korumak veya uluslararası yükümlülüklerini veya ulusal politikalarını uygulamak,

örneğin:

i. sözkonusu önlemlerin özellikle askeri amaçlı düşünülmemiş ürünlerin rekabet koşullarını bozmaması şartıyla silah, mühimmat ve savaş gereçleri ile alakalı trafiğe ve doğrudan veya dolaylı olarak askeri bir tesise tedarik amacıyla gerçekleştirilen diğer mal, teçhizat ve hizmetlerdeki benzeri trafiğe ilişkin olanlar; veya

ii. biyolojik, kimyasal ve nükleer silahlar veya diğer patlayıcı özellikli nükleer cihazların yayılmasının engellenmesine ilişkin olanlar; veya

iii. savaş veya diğer ciddi uluslararası gerginlik ortamlarında alınanlar gibi,

üzere gerekli gördüğü önlemleri almasına engel teşkil etmeyecektir.

Madde 16

Devlet Tekelleri

1. Anlaşmanın yürürlüğe girmesini müteakip sekizinci yılın sonunda, Taraf Ülkeler, malların temin edilmesi ve pazarlanmasına yönelik koşullara ilişkin olarak Taraf Ülkelerin vatandaşları arasında hiç bir ayırım kalmamasını sağlamayı teminen, ticari karakteri bulunan Devlet Tekellerinde tedricen ayarlamalar yapacaktır. Bu amaca ulaşabilmek için kabul edilen önlemler işbirliği Konseyine bildirilecektir.

2. Taraf Ülkeler arasında ithalat ve ihracatı doğrudan veya dolaylı olarak, yasa sonucu veya mevcut durum itibarıyla, denetleyen, belirleyen veya kayda değer şekilde etkileyen, tüm Taraf Ülke yetkili organları Anlaşmanın hükümlerine tabidir. Bir Taraf Ülke tarafından başkalarına tanınan tekelere de bu hükümler aynen uygulanacaktır.

Madde 17

Ödemeler

1. Taraf Ülkeler arasında ticareti yapılan mallara ilişkin serbest döviz ödemelerine ve alacaklının bulunduğu Taraf Ülkeye yapılacak bu tür ödeme transferlerine herhangi bir kısıtlama getirilmeyecektir.

2. Taraf Ülkeler, kendi ülkelerinde yerleşik bir kişinin taraf olduğu, mal ticaretinde kısa veya orta dönemli ticari kredilerinin verilmesi, geri ödenmesi veya kabul edilmesi sırasında ortaya çıkabilecek kambiyo ya da idari kısıtlamalardan kaçınacaklardır.

3. 2. paragraftaki hükümlere hanel gelmeksizin, malların hareketi ile ilgili cari ödemelere ilişkin olarak alınan herhangi bir önlem, Uluslararası Para Fonu Anlaşmasının VIII. Maddesinde yer alan hükümlerle uyumlu olacaktır.

Madde 18

Devlet Yardımı

1. Bir Taraf Ülke veya bu ülkenin kaynakları aracılığıyla herhangi bir şekilde yapılan bir mali yardım, belli ürünleri kayırarak rekabeti bozuyor ya da bozma ihtimali yaratıyorsa, bu durumun Anlaşmaya taraf o ülke ile diğer Taraf Ülkeler arasında yapılacak ticareti etkileme olasılığı bulunduğundan, Anlaşmanın düzgün işleyişiyle bağdaşmaz kabul edilecektir.

2. 1. paragrafta yer alan hükümler tarım ürünleri için geçerli olmayacaktır.

3. 1. paragrafın hükümlerine ters düşecek uygulamaların değerlendirileceği temele ait kriterler ve bunların uygulanmasına ilişkin kurallar Anlaşmanın ekinde yer alacaktır.

4. Taraf Ülkeler, diğerlerinin yanı sıra, verilen toplam yardım miktarını ve dağıtımını işbirliği Konseyine yılda bir kere rapor ederek ve istendiği takdirde yardım programları ve belli özel devlet yardımlarına ilişkin diğer Taraf Ülkelere bilgi vererek, devlet yardımı alanında şeffaflığı sağlayacaktır.

5. Eğer Taraf Ülkelerden biri belirli bir uygulamanın:

a. 1. paragrafın hükümleri ile çeliştiğine ve 3. paragrafta belirtilen uygulama kuralları altında yeterli biçimde incelenmediğine; veya

b. bu kurallar olmadığı durumlarda, ve eğer bu tür bir uygulamanın o Taraf Ülkenin çıkarlarına zarar vereceğine veya ciddi zarar tehlikesine neden olacağına veya yerli sanayide maddi zarar yaratacağına inanırsa, 21. Madde'de belirtilen hükümlere bağlı ve uygun olarak gereken tedbirleri alabilir.

Madde 19

Fikri Mülkiyet Haklarının Korunması

1. Taraf Ülkeler, ayrımcılık gözetmeksizin, bu hakların sağlanması ve yaptırım içeren önlemler de dahil olmak üzere, fikri mülkiyet haklarının korunmasını sağlayacak ve garanti altına alacaktır.

2. Anlaşmanın amacı bakımından, "fikri mülkiyet hakları"nın korunması, özellikle, bilgisayar programları, veri tabanları ve ilgili hakları içeren telif haklarının korunmasını, arkeolojik mirası, ticari markaları, coğrafi işaretleri, endüstriyel tasarımları, patentleri, bitki çeşitliliğini ve geleneksel bilgiyi, gizli bilgiyi ve teknik bilgiyi kapsar.

3. Koruma giderek arttırılacak ve Anlaşmanın yürürlüğe girmesini müteakip sekizinci yıl sona ermeden, Anlaşmanın Eklerinde yansıtılan uluslararası anlaşmaların önemli standartları ile uyumlu bir seviyeye gelmiş olacaktır.

4. Taraf Ülkeler fikri mülkiyet hakları konularında işbirliği yapacaklardır. Taraf Ülkelerden herhangi birinin talebi üzerine, özellikle fikri mülkiyetin uyumlaştırılması, yürütülmesi ve uygulanmasına ilişkin mevcut veya ileride olabilecek uluslararası konvansiyonlarla ilgili faaliyetler ve DTÖ ile WIPO gibi uluslararası kuruluşlardaki faaliyetler, ayrıca fikri mülkiyet ile ilgili konularda Taraf Ülkelerin üçüncü ülkelerle ilişkileri hususlarında uzman danışmaları düzenleyeceklerdir.

Madde 20

Damping ve Anti-Damping Önlemleri

Taraf Ülkeler, damping ve haksız ticari uygulamalara karşı tedbir almak veya bu uygulamalara önlemek amacıyla, Anlaşmanın yürürlüğe girmesini müteakip bir yıl içinde, anti-damping önlemlerinin uygulanmasında izlenecek anti-damping kurallarını hazırlayacaklardır. Anti-damping önlemlerini düzenleyen bu kurallar belirlenecek ve Anlaşmaya eklenecektir.

Madde 21

Genel Korunma Önlemleri

1. Eğer Anlaşma ile, bir tercih doğrultusunda tavize konu her hangi bir mal, ithalatçı bir Taraf Ülkeye ciddi zarar verecek veya zarar verme tehdidi yaratacak şekilde veya miktarlarda ithal edilirse, ilgili ithalatçı Taraf Ülke, kritik durumlar hariç, ön istişarelerde bulunarak, ayırım yapmaksızın, geçici olarak Anlaşma ile tanınan tavizi askıya alabilir. Böyle bir eylemde bulunulduğunda, eylemi başlatan Taraf Ülke, ilgili diğer Taraf Ülkeyi haberdar edecek, EİT Sekreteryasını bilgilendirecek ve ilgili Taraf Ülke ile müzakerelere başlayarak ihtilafı çözmek için karşılıklı olarak kabul edilebilir bir anlaşmaya varmaya çalışacaktır.

2. Özellikle, böyle yüksek miktarlarda ve bu şartlarda ithal edilen ürünler,

a. ithalatçı Taraf Ülke'de benzer veya doğrudan rakip ürünlerin yerli üreticilerinin ciddi zarar görmesine, veya

b. ekonominin ilgili her hangi bir sektöründe ciddi bozulmalara veya bir bölgenin ekonomik durumunda ciddi, gerilemelere neden olan zorluklara sebep oluyor veya sebep olma tehdidi varsa ilgili Taraf Ülke Madde 24'te belirtilen usullere uygun ve uyumlu olarak gerekli önlemleri alabilir. Bu önlemler:

i. Anlaşmanın amaçları ile uyumlu olmalıdır;

ii. tüm Taraf Ülkelerden olan ithalata ayırım yapılmaksızın uygulanmalıdır; ve

iii. yalnızca zararın önlenmesi için gerekli olabilecek süre ve derecede uygulanmalıdır.

3. Taraf Ülkeler, bu maddenin bir sonraki paragrafında belirtilen korunma önlemleri uygulamasına ilişkin usulleri başlatmadan önce, aralarındaki anlaşmazlığı doğrudan danışmalarda bulunarak çözmeye çalışacaklardır. Korunma önlemleri uygulamak isteyen herhangi bir Taraf Ülke diğer Taraf Ülkeleri EİT Sekreteryası aracılığıyla en fazla 30 gün içerisinde haberdar edecektir.

4. Korunma önlemleri diğer Taraf Ülkelerle danışmalarda bulunularak uygulanacak olup, yalnızca kritik durumlarda bir Taraf Ülke ön danışmada bulunmadan, bu önlemlerin uygulamasını müteakip derhal danışmalara girmek şartıyla, geçici önlemler alabilecektir.

5. Taraf Ülkeler, ilk bildirin alınmasını müteakip 90 gün içinde korunma önlemlerinin mahiyeti ve kapsamı konusunda bir anlaşmaya varmak amacıyla danışmalarda bulunacaklardır. Eğer bu süre içerisinde bir anlaşmaya varılamazsa, konu aşağıda, Madde 27' de belirtildiği üzere anlaşmazlıkların halli merciine taşınacaktır. Eğer söz konusu merci başvuru gününden itibaren dört hafta içerisinde anlaşmazlığı çözemezse, etkilenen Taraf Ülkeler ilgili tavizlerini veya diğer taahhütlerini geri çekme hakkına sahip olacaklardır.

6. Alınan korunma önlemleri diğer Taraf Ülkelere ve İşbirliği Konseyi'ne derhal bildirilecektir. Korunma önlemlerinin kapsamı ve süresi, sadece uygulanmasına sebebiyet veren durumun düzelmesi için gereken kadarıyla sınırlı olacak ve uygulamayla oluşan zarardan veya söz konusu güçlükten daha fazla olmayacaktır. Öncelik Anlaşmanın işleyişini en az etkileyecek önlemlere verilecektir. Diğer bir Taraf Ülkenin bir ihmaline veya bir eylemine karşı bir Taraf Ülkece alınan önlemler sadece o Taraf Ülke ile olan ticareti etkileyebilir.

7. Alınan korunma önlemleri, bir an önce hafifletilmeleri veya artık şartlar devam ettirilmele-ri gerektirmediğinde kaldırılmalarını teminen, İşbirliği Konseyinde dönemsel danışmalara konu olacaktır.

Madde 22

Reeksport ve Ciddi Kıtık

Anlaşmanın 8. ve 9. Maddelerinin hükümlerine uyulması aşağıdakilere yol açtığında:

a. bir ürün için ihracat miktar kısıtlamaları, ihracat vergileri veya önlemleri veya eş etkili vergileri devam ettiren ihracatçı Taraf Ülkenin bir üçüncü ülkeye yaptığı reeksport durumunda, veya

b. ihracatçı Taraf Ülke için önemli olan bir ürünün ciddi kıtlığı veya böyle bir tehdit durumunda; ve

c. yukarıda ifade edilen şartların ihracatçı Taraf Ülke için büyük zorluklar yaratacağı veya yaratma ihtimali olduğu durumlarda ilgili Taraf Ülke Madde 24'te belirtilen şartlara uygun ve uyumlu olarak gerekli tedbirleri alabilir.

Madde 23

Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi

1. Taraf Ülkeler, Anlaşmanın amaçlarına ulaşılmasını sağlamak üzere şart olan ve Anlaşma çerçevesindeki yükümlülüklerini yerine getirmek üzere gerekli tüm tedbirleri alacaklardır.

2. Eğer bir Taraf Ülke diğer bir Taraf Ülkenin Anlaşmadan kaynaklanan bir yükümlülüğünü yerine getirmediğini düşünürse, ilgili Taraf Ülke Madde 24'te belirtilen yöntemle uyumlu şartlara göre uygun tedbirleri alabilir veya konuyu İşbirliği Konseyi'ne götürebilir.

Madde 24

Diğer Önlemlerin Uygulanma Usulleri

1. Madde 17 kapsamındaki bir tedbir için ilgili Taraf Ülkeler İşbirliği Konseyine durumu inceleyebilmesi için gerekli her türlü yardımda bulunacak ve uygun olması halinde karşı çıkılan uygulamaya son vereceklerdir. Söz konusu Taraf Ülke karşı çıkılan uygulamaya İşbirliği Konseyince belirlenen sürede son vermezse veya İşbirliği Konseyi konunun intikalini müteakip 30 iş günü içerisinde bir anlaşmaya ulaşamazsa, ilgili Taraf Ülke bahse konu uygulamadan kaynaklanan sorunlarla ilgili olarak uygun tedbirleri alabilir.

2. 20. ve 22 Maddelerle ilgili olarak İşbirliği Konseyi, ilgili Taraf Ülkece bildirilen güçlüklerle son vermek amacıyla davayı veya durumu inceleyecek ve gereken kararı verebilecektir. Konunun İşbirliği Konseyi'ne intikalini müteakip otuz gün içinde böyle bir kararın çıkmamış olması durumunda, ilgili Taraf Ülke sorunu çözmek için gereken tedbirleri alabilir.

3. Madde 23 ile ilgili olarak, ilgili Taraf Ülke danışmaların tamamlanmasını müteakip veya bildirimden sonra 90 günlük bir sürenin geçmesi halinde gerekli tedbirleri alabilecektir.

Madde 25

Ödemeler Dengesi Güçlükleri

1. Taraf Ülkeler, ödemeler dengesinin iyileştirilmesi amacıyla ithalatla ilgili önlemler dahil, kısıtlayıcı tedbir uygulamaktan mümkün olduğunca kaçınmaya çalışacaklardır.

2. Bir Taraf Ülkenin ciddi ödemeler dengesi sıkıntısı içerisinde veya yakın tehlikesi altında olduğu durumda, o Taraf Ülke, İşbirliği Konseyince onaylanan üzerinde anlaşma sağlanmış hükümler doğrultusunda, ithalatla ilgili tedbirler dahil, sınırlı bir süresi olan ve ödemeler dengesi durumunu iyileştirmek için gerekli olanın daha ötesine gitmeyen kısıtlayıcı önlemler alabilir. Bu önlemler, ödemeler dengesi durumu iyileştikçe aşamalı olarak hafifletilecek ve şartlar artık devamını gerektirmedikçe kaldırılacaktır. Bir Taraf Ülke diğer Taraf Ülkeyi önlemlerin alınması durumunda derhal bilgilendirecek ve mümkün olduğu durumlarda önlemlerin kaldırılmasına ilişkin takvimden de haberdar edecektir.

3. Bu tür önlemler Anlaşmanın uygulanmasının gözetiminden sorumlu merciye derhal bildirilecektir.

4. Taraf Ülkeler, Anlaşma hükümleri altında tanınan tavizleri devam ettirmek amacıyla danışmalarda bulunmaya yönelik uygun şartları ortaya çıkarmak üzere her türlü çabayı göstereceklerdir.

5. Bu Maddenin 2. Paragrafı uyarınca tedbir alan herhangi bir Taraf Ülke, herhangi bir diğer Taraf Ülkenin talebi üzerine, Anlaşma çerçevesinde müzakere edilen tavizlerin kalıcılığını korumak amacıyla danışmalarda bulunmak için yeterli fırsat tanımaya gayret gösterecektir. Bu tür bir bildirim müteakip 90 gün içinde ilgili Taraf Ülkeler arasında tatmin edici bir düzenleme sonuçlandırılmazsa, konu gözden geçirilmesi amacıyla İşbirliği Konseyine intikal ettirilebilecektir.

Madde 26

Geliştirici Hüküm

1. Bir Taraf Ülke, Anlaşma ile kurulan ilişkileri, Anlaşmanın kapsamadığı alanlara yaymak suretiyle geliştirmenin ve derinleştirmenin, Anlaşmaya Taraf Ülkelerin ekonomilerinin çıkarları bakımından yararlı olacağı görüşünü taşıdığı takdirde, diğer Taraf Ülkelere gerekçeli bir talep sunacaktır. Taraf Ülkeler, İşbirliği Konseyi'nden, bu talebi incelemesini ve uygun bulması halinde, özellikle müzakerelerin başlatılmasına yönelik tavsiyelerde bulunmasını isteyebilirler.

2. Taraf Ülkeler, bir Taraf Ülkenin talebi üzerine, Anlaşmanın yorumu ve uygulanması ve Taraf Ülkeler arasındaki ilişkinin diğer ilgili yönleri hakkındaki herhangi bir konuyu görüşmek üzere, uygun kanallar yoluyla derhal danışmalarda bulunmayı kabul ederler.

3. 1. Paragrafta atıfta bulunulan yöntemle yapılacak Anlaşmalar, Taraf Ülkelerin iç hukuk usullerine uygun olarak onaylanacak ya da uygun bulunacaktır.

4. Bu Madde kapsamında kararlar tüm Taraf Ülkelerin oy birliği ile alınacaktır.

Madde 27

Anlaşmazlıkların Halli

1. Anlaşmanın yorumu ve/veya uygulanmasından kaynaklanan herhangi bir anlaşmazlık öncelikle dostane olarak ikili danışmalar yoluyla 90 gün içinde çözülecektir.

2. Anlaşmazlık dostane yollardan çözülemezse, herhangi bir Taraf Ülke işbirliği Konseyi'ne başvurulabilir.

3. İşbirliği Konseyi Anlaşmazlıkların Halli Organı olarak görev yapacak ve hukuk ve ticaret uzmanlarından yardım isteyebilecektir.

4. Taraf Ülkeler davayı incelemesi ve çözmesi için İşbirliği Konseyi'ne istenen her türlü yardımcı gösterecektir.

5. İşbirliği Konseyi anlaşmazlığı bir karara bağlayarak çözecek ve ilgili Taraf Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin kararlarının uygulanması için gereken önlemleri almakla yükümlü olacaklardır. Herhangi bir Taraf Ülke, İşbirliği Konseyi'nin kararlarını uygulamazsa, diğer ilgili Taraf Ülkeler sorunu gidermek için gerekli önlemleri alma hakkına sahip olacaktır.

Madde 28

Depoziter

EİT Genel Sekreteri Anlaşmanın depoziteri olacaktır. EİT Sekreteryası Anlaşmayı imzalayan tüm Taraf Ülkeleri onaylama, kabul etme veya uygun bulmaya ilişkin belgelerin depozit edilmesi, Anlaşmanın yürürlüğe girmesi, Anlaşma ile ilgili herhangi başka bir eylem veya bildirim ya da geçerliliği konusunda haberdar edecektir.

Madde 29

İşbirliği Konseyi

1. Taraf Ülkeler, işbirliği Konseyini Taraf Ülkelerin konu ile ilgili uzmanlığa sahip tercihen üst düzey kamu görevlilerinden oluşturmaya karar vermişlerdir.

2. Anlaşmanın düzgün işleyişi amacıyla, Taraf Ülkeler bilgi değişimi yapacaklar ve bir Taraf Ülkenin talebi durumunda, İşbirliği Konseyi bünyesinde danışmalarda bulunacaklardır. İşbirliği Konseyi, Taraf Ülkeler arasındaki ticaretteki engellerin tedricen kaldırılması olanaklarını sürekli gözden geçirecektir.

3. İşbirliği Konseyi Anlaşmada belirtilen durumlarda kararlar alabilir. Diğer konularda ise tavsiyelerde bulunabilir.

Madde 30

İşbirliği Konseyi'nin İşleyiş Usulleri

1. EİT Sekreteryası İşbirliği Konseyi ve onun bağlı organlarının Sekreteryası olarak hareket edecektir.

2. Anlaşmanın düzgün işleyişinin sağlanması için İşbirliği Konseyi, yılda en az iki kere olmak üzere gerekli her durumda toplanacaktır. Herhangi bir Taraf Ülke gerektiği durumda ve zamanda olağanüstü bir toplantı yapılması için talepte bulunabilir.

3. İşbirliği Konseyi'nin her üyesinin bir oyu olacaktır.

4. İşbirliği Konseyi'nin kararları ve tavsiyeleri mümkün olduğunca oy birliği ile alınacaktır. Oy birliği sağlanamaması durumunda, İşbirliği Konseyi tüm oyların üçte iki çoğunluğu ile karar verecektir.

5. Anlaşmaya Taraf bir Ülkenin İşbirliği Konseyi'ndeki temsilcisi anayasal zorunlulukların yerine getirilmesine bağlı olan bir kararı kabul etmişse, karar, daha ileri bir tarihi öngörmemesi halinde, çekincenin kaldırıldığı gün yürürlüğe girecektir.

6. Anlaşmanın amacı uyarınca İşbirliği Konseyi, diğer hususların yanı sıra, toplantıların yapılması ve Başkan ve onun görev süresinin tayini için gereken hükümleri de içeren, kendi usul kuralarını belirleyecektir.

7. İşbirliği Konseyi Başkanlık görevi, alfabetik sırayla, bir Taraf Ülke Temsilciliğince rotasyon usulü ile bir yıllık süre için yürütülecektir.

Madde 31

Uygulamada Destek Birimler

1. İşbirliği Konseyi Anlaşmanın işleyişini ve uygulanmasını ve özellikle Taraf Ülkelerin Anlaşma çerçevesindeki yükümlülüklerine uyumlarını; eşgüdümleyecek, irtibatlandırarak, izleyecek, idare edecek ve denetleyecektir.

2. İşbirliği Konseyi, görevlerini yerine getirmek amacıyla, gerekli gördüğü takdirde, anlaşmazlıkların halli, gözetim ve Anlaşmanın etkin olarak uygulanmasına ilişkin her hangi bir konuda, birimler, komiteler veya gruplar kurmaya karar verebilir.

Madde 32

Uluslararası ve Bölgesel Kuruluşlar ve Gruplar ile İşbirliği

1. Taraf Ülkeler, EİT Ticaretini artırmak amacıyla Birleşmiş Milletler ve onun uzmanlaşmış organları ve diğer uluslararası ve bölgesel ticari ve ekonomik kuruluşlar ve gruplarla uygun işbirliği için gereken her türlü düzenlemeyi yapmayı kararlaştırmıştır.

2. Taraf Ülkeler katılımcı olmayan ülkelerle dış ekonomik ilişkilerine ait rejimlerini bağımsız olarak belirleme hakkını saklı tutacaklardır.

Madde 33

Bu Anlaşma ve Diğer Anlaşmalarla Yürütülen Ticari İlişkiler

1. EİT ticaret rejimini ve özellikle Anlaşmada yer alan Menşe Kuralları ile ilgili hükümleri olumsuz etkilemedikçe, gümrük birlikleri, serbest ticaret alanları veya sınır ticareti için yapılan düzenlemelerin devamı veya kurulması Anlaşma tarafından engellenmeyecektir.

2. Madde 4'te belirtilen önlemlere halel gelmeksizin, Anlaşma hükümleri, herhangi bir Taraf Ülke tarafından ikili, çoklu ve çok taraflı ticaret düzenlemeleri ve benzeri anlaşmalar yoluyla üçüncü ülkelere ve Anlaşma çerçevesi haricinde diğer Taraf Ülkelere tanınmış veya tanınacak olan tercihleri kapsayan tercihli ticaret düzenlemeleri ile ilgili olarak uygulanmaz. Taraf Ülkeler, Anlaşmada, sözkonusu diğer anlaşmalarla vermiş oldukları tavizleri bozacak tercihleri tanımak zorunda olmayacaklardır.

3. Taraf Ülkeler Madde 2'de çerçevesi çizilen amaçları engelleyecek ve Anlaşmanın hükümleriyle çelişecek eylemlerden kaçınacaklardır. Bu hüküm, özellikle Taraf Ülkelerin diğer bölgesel ekonomik gruplaşmalara katılımına ilişkin şartlar ve bu gruplaşmalardaki ilişkilerinin düzenlenmesine ilişkin diğer konularla ilgilidir.

Madde 34

Çekilme ve Geçerlilik

1. Bir Taraf Ülke, Anlaşmanın yürürlüğe girmesini müteakip herhangi bir zaman Anlaşmadan çekilebilir. Böyle bir geri çekilme Anlaşmanın depoziteri olan EİT Sekreteryası'nın yazılı bir bildirim aldığı gündən itibaren altı ay, sonra geçerli olacaktır. EİT Sekreteryası böyle bir bildirim almasını müteakip diğer Taraf Ülkeleri bu konuda bilgilendirecektir.

2. Anlaşmadan çekilen bir Taraf Ülke'nin hak ve yükümlülüklerinin uygulanması, çekilmenin geçerli olduğu gün sona erecektir.

3. Herhangi bir Taraf Ülkenin çekilmesinden itibaren 30 gün içinde İşbirliği Konseyi alınabilecek müteakip tedbirleri kararlaştırmak amacıyla toplanacaktır.

4. Her Taraf Ülke, Anlaşmaya Taraf Ülke olma durumunu bitiren bir Taraf Ülke ile önceden müzakere ettiğini belirlediği taviz listesinde yer alan bir maddeyi, herhangi bir zamanda tamamen veya kısmen, geri çekme veya dondurma konusunda serbest olacaktır. Böyle bir eylemde bulunan Taraf Ülke İşbirliği Konseyi'ni haberdar edecek ve talep olması durumunda, bahse konu üründe önemli çıkarı bulunan Taraf Ülkelerle danışmalarda bulunacaktır.

5. Eğer Taraf Ülkelerden biri çekilirse, Anlaşma diğer Taraf ülkeler için yürürlükte kalacaktır.

Madde 35

Ekler ve Protokoller

Anlaşmaya Ekler ve Protokoller Anlaşmanın ayrılmaz parçalarıdır ve Anlaşmaya yapılan atıflar aynı zamanda eklerine de yapılmış addedilir.

Madde 36

Uygulanma Bölgesi

Anlaşma, Anlaşmaya Taraf Ülkelerin ulusal kanunlarında tanımlanan topraklarında uygulanacaktır.

Madde 37

Çekinceler

Anlaşma çekince koyularak imzalanamaz ve formalitelerin tamamlanmasını müteakip EİT Sekreteryasına yapılan bildirim sırasında çekince kabul edilemez.

Madde 38

Tadilatlar

Anlaşma karşılıklı uzlaşma ile değiştirilebilir veya tadil edilebilir. Tadilatlar Madde 39'da yer alan usuller doğrultusunda yürürlüğe girecektir:

Madde 39

Yürürlüğe Giriş

1. Anlaşma beş Taraf Ülkenin hükümetlerinin onaylama, kabul etme veya uygun bulmaya ilişkin belgelerinin depoziter tarafından alınmasını müteakip otuzuncu günde yürürlüğe girecektir.

2. Anlaşma 1. paragraf hükümleri doğrultusunda yürürlüğe girmemiş ise, onay belgelerini depozit eden Tarafların temsilcileri bir yıl içinde toplanacak ve Anlaşmanın sözkonusu Taraf Ülkeler için yürürlüğe gireceği zamanı kararlaştırabileceklerdir.

39 Madde ve ilgili Eklerden oluşan Anlaşma ilk on yıllık bir dönem için geçerli olacaktır. Anlaşma sona ermeden altı ay önce herhangi bir tarafın diğer taraflara fesih ihtarı vermemesi koşuluyla Anlaşma otomatik olarak her yıl yenilenecektir.

Bunun kanıtı olarak, tam yetkili kılınan Bakanlar/Heyet Başkanları Anlaşmayı imzalamışlardır.

İslamabad'ta 17 Temmuz 2003 tarihinde İngilizce ve Rusça dillerinde iki orijinal nüsha olmak üzere yapılan Anlaşma, EİT Sekreteryası Genel Sekreterine depozit edilecektir. İngilizce ve Rusça nüshalar arasında bir çelişki olması durumunda İngilizce nüsha geçerli olacaktır. Depoziter onaylanmış kopyaları tüm Taraf Ükelere iletacaktır.

Geçici Afganistan İslam Devleti Adına _____

Azerbaycan Cumhuriyeti Adına _____

İran İslam Cumhuriyeti Adına _____

Kazakistan Cumhuriyeti Adına _____

Kırgız Cumhuriyeti Adına _____

Pakistan İslam Cumhuriyeti Adına _____

Tacikistan Cumhuriyeti Adına _____

Türkiye Cumhuriyeti Adına _____

Türkmenistan Adına _____

Özbekistan Cumhuriyeti Adına _____

EİT TİCARET ANLAŞMASININ (ECOTA) EKLERİ METİNLERİN İMZALANMASINA İLİŞKİN PROTOKOL

Taraf Ülkeler, 17 Temmuz 2003'te İslamabad'da EİT Ticaret Anlaşmasını imzalamalarının ardından aşağıdaki Ekleri kabul ederler.

EK-I EİT MENŞE KURALLARI

EK-II DEVLET YARDIMI

EK-III FİKRİ MÜLKİYET HAKLARININ KORUNMASI

EK-IV ANTI-DAMPİNG ÖNLEMLERİ

Bunun kanıtı olarak, Hükümetlerince tam yetkili kılınan aşağıdaki imza sahipleri bu protokolü 7 Temmuz 2005'te İstanbul, Türkiye Cumhuriyetinde imzalamışlardır.

Afganistan İslam Cumhuriyeti Adına	_____
Azerbaycan Cumhuriyeti Adına	_____
İran İslam Cumhuriyeti Adına	_____
Kazakistan Cumhuriyeti Adına	_____
Kırgız Cumhuriyeti Adına	_____
Pakistan İslam Cumhuriyeti Adına	_____
Tacikistan Cumhuriyeti Adına	_____
Türkiye Cumhuriyeti Adına	_____
Türkmenistan Adına	_____
Özbekistan Cumhuriyeti Adına	_____

**EİT MENŞE KURALLARI
İÇİNDEKİLER**

BAŞLIK I	GENEL HÜKÜMLER
- Madde 1	Kapsam
- Madde 2	Tanımlar
BAŞLIK II	MENŞELİ ÜRÜNLER
- Madde 3	Genel koşullar
- Madde 4	Tamamen üretilmiş veya elde edilmiş ürünler
- Madde 5	Yeterli işçilik veya işlem görmüş ürünler
- Madde 6	Menşe kümülasyonu
- Madde 7	Yetersiz işçilik veya işlem
- Madde 8	Nitelendirme birimi
- Madde 9	Aksesuarlar, yedek parçalar ve aksamlar
- Madde 10	Setler
- Madde 11	Etkisiz elemanlar
- Madde 12	Yasaklama
BAŞLIK III	ÜLKESEL GEREKLİLİKLER
- Madde 13	Doğrudan nakliyat
- Madde 14	Sergiler
BAŞLIK IV	ECO MENŞE İSPAT BELGESİ
- Madde 15	Genel koşullar
- Madde 16	ECO menşe ispat belgesinin düzenlenme işlemleri
- Madde 17	Sonradan düzenlenen ECO menşe ispat belgeleri
- Madde 18	İkinci nüsha ECO menşe ispat belgesinin düzenlenmesi
- Madde 19	Önceden düzenlenmiş veya hazırlanmış bir ECO menşe ispat belgesine istinaden ECO menşe ispat belgesi düzenlenmesi
- Madde 20	ECO menşe ispat belgesinin geçerliliği
- Madde 21	ECO menşe ispat belgesinin ibrazı
- Madde 22	Parçalar halinde ithalat
- Madde 23	Destekleyici belgeler
- Madde 24	ECO menşe ispat belgesi ve destekleyici belgelerin muhafazası
- Madde 25	Farklılıklar ve şekli hatalar
BAŞLIK V	İDARİ İŞBİRLİĞİ DÜZENLEMELERİ
- Madde 26	Karşılıklı yardım
- Madde 27	Menşe ispat belgelerinin kontrolü
- Madde 28	Anlaşmazlıkların çözümü
- Madde 29	Cezalar
- Madde 30	Serbest bölgeler
BAŞLIK VI	SON HÜKÜMLER
- Madde 31	Gümrük ve menşe konuları Alt Komitesi
- Madde 32	Ek
- Madde 33	Transit durumdaki veya antrepodaki eşyalar
- Madde 34	Protokolde yapılacak değişiklikler

EK: ECO menşe ispat belgesi için müracaat

BAŞLIK I GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

Kapsam

1. Bu hükümler “EİT menşe kuralları” olarak adlandırılabilir.
2. EİT menşe kuralları EİT (Ekonomik İşbirliği Teşkilatı) Ticaret Anlaşması (ECOTA) kapsamında tanınan tercihli tavizlerden yararlanmaya ehil ürünlerin menşeinin belirlenmesi amacıyla uygulanacaktır.

Madde 2

Tanımlar

Bu Protokol’ün uygulanmasında:

(a) “fasıllar” ve “pozisyonlar”, işbu Protokol’de “Armonize Sistem” veya “AS” olarak geçen Armonize Mal Tanım ve Kodlama Sistemi’ni oluşturan nomanklatürde kullanılan fasıllar ve pozisyonlar (dört haneli kodlar);

(b) “sınıflandırılmış” tabiri, ürün veya maddelerin belirli bir pozisyon altında sınıflandırılması;

(c) “sevkiyat”, ya bir ihracatçıdan bir alıcıya aynı anda gönderilen, ya da ihracatçıdan alıcıya sevkinde tek bir sevki evrakı kapsamında yer alan, veya böyle bir evrakın olmaması halinde tek bir fatura kapsamına giren ürünler;

(d) “gümrük kıymeti”, ithalat ülkesine ihraç amaçlı satışlarda diğer tahsil edilebilir vergiler ve ödenen miktarlar da dahil olmak üzere eşya için gerçekte ödenen veya ödenebilir ücret olan ithal eşyasının satış bedelidir. Eşyanın satış bedeline göre belirlenmediği hallerde, gümrük kıymeti, aşağıdaki yöntemlerden biri kullanılarak belirlenecektir.

- i. Aynı eşyanın satış bedeli;
- ii. Benzer eşyanın satış bedeli;
- iii. İndirgenmiş kıymet yöntemi;
- iv. Hesaplanmış kıymet yöntemi;
- v. Geri dönüş yöntemi

(e) “eşyalar”, EİT Ticaret Anlaşması’nın I. Maddesi (paragraf no.3)’nde tanımlandığı şekilde eşyalar;

(f) “imalat”, montaj veya özel işlemler de dahil olmak üzere sanayi ve tarım ürünlerinde her türlü yeterli işçilik veya işleme tabi tutma;

(g) “madde”, ürünün imalatında kullanılan herhangi bir girdi, hammadde, parça veya aksamlar vb.;

(h) “ürün”, başka bir imalatta bilahare kullanılması sözkonusu olsa bile, imal edilmiş ürün;

(i) “ülkeler”, Taraf Ülkelerin karasularını içerecek şekilde ülkeler;

(j) “maddelerin kıymeti”, kullanılan menşeli olmayan maddelerin ithalatı esnasındaki gümrük kıymeti, veya bunun bilinmemesi veya tespit edilememesi halinde, bir Taraf Ülkede menşeli olmayan maddeler için ödendiği tespit edilebilen ilk fiyat;

(k) “menşeli madde kıymeti”, (j)’de tanımlandığı şekilde, gerekli değişiklikler yapılarak uygulanan, bu tür maddenin kıymeti;

(l) “katma değer”, FOB (veya FCA) fiyatından, eşyaya dahil edilen diğer Taraf Ülkeler menşeli her bir maddenin gümrük kıymetinin, veya bu kıymetin bilinmemesi veya tespit edilememesi halinde bir Taraf Ülkede madde için ödendiği doğrulanabilir ilk fiyatın çıkarılması ile bulunan değer anlamına gelir.

BAŞLIK II MENŞELİ ÜRÜNLER

Madde 3

Genel Koşullar

EİT Tercihli Ticaret Anlaşması (ECOTA) çerçevesinde tercihli ticaret düzenlemeleri kapsamında bir Taraf Ülkeden diğer Taraf Ülkeye Madde 13 hükümlerine uygun şekilde doğrudan sevkiyatı yapılarak ihraç edilmiş eşyalar, aşağıda belirtilen menşee koşullarından herhangi birini karşılama halinde tercihli tavizlerden yararlanabileceklerdir:

(a) Madde 4'te belirtildiği şekilde, tamamen ihracatçı Taraf Ülkede üretilen veya elde edilen ürünler veya

(b) Söz konusu ürünlerin Madde 5 ve Madde 6 hükümlerine uygun olmaları kaydıyla ihracatçı Taraf Ülkede tamamen üretilmemiş veya elde edilmemiş ürünler.

Madde 4

Tamamen üretilmiş veya elde edilmiş ürünler

1. Aşağıda belirtilen ürünler ihracatçı Taraf Ülkede tamamen üretilmiş veya elde edilmiş kabul edilirler:

(a) kendi topraklarından, sularından veya deniz yataklarından çıkartılan işlenmemiş veya mineral ürünler¹;

(b) o ülkede hasat edilen bitkisel ürünler²;

(c) o ülkede doğmuş ve yetiştirilmiş hayvanlar;

(d) yukarıdaki paragraf (c)'de belirtilen hayvanlardan elde edilen ürünler;

(e) o ülkede avcılık veya balıkçılıkla elde edilen ürünler;

(f) açık deniz gemilerinden elde edilen balıkçılık ürünleri ve diğer deniz ürünleri;^{3,4}

(g) münhasıran yukarıdaki alt paragraf (f)'de belirtilen ürünlerden kendi fabrika gemilerinin^{5,6} bordasında işlenen ve/veya üretilen ürünler;

¹ Mineral veya maden cevherlerinin yanı sıra mineral yakıtlar, katı yağlar veya ilgili maddeler dahil

² Ormançılık ürünleri dahil

³ "Gemiler" Taraf Ülkede kayıtlı ve Taraf Ülkenin bir vatandaşı veya vatandaşları veya hükümeti tarafından işletilen; veya ortaklık, şirket veya birlik olması halinde tamamıyla söz konusu Taraf Ülkede kayıtlı olan, ilgili Taraf Ülkenin bir vatandaşı veya vatandaşları ve/veya hükümeti tarafından en az % 60'ına, veya Taraf Ülkenin vatandaşları ve/veya hükümetleri tarafından en az % 75'ine sahip olunan ticari balıkçılıkla uğraşan balıkçılık gemilerini ifade eder. Öte yandan, bu tür gemilerin kiralınmasına (chartering/leasing) ve/veya Taraf Ülkeler arasında, yakalanan avın paylaşımına imkan tanıyan iki taraflı anlaşmalar çerçevesinde ticari balıkçılıkla uğraşan gemilerden elde edilen ürünler tercihli tavizlerden yararlanmaya hak kazanırlar.

⁴ Kamu teşekkülleri tarafından işletilen gemiler veya fabrika gemileri olması halinde, Taraf Ülkenin bayrağını çekme şartı aranmaz.

⁵ Kamu teşekkülleri tarafından işletilen gemiler veya fabrika gemileri olması halinde, Taraf Ülkenin bayrağını çekme şartı aranmaz.

⁶ Bu anlaşma kapsamında "fabrika gemileri" terimi, münhasıran yukarıdaki alt paragraf (f)'de belirtilen ürünlerden geminin bordasında yer alan ürünlerin işlenmesi ve/veya üretilmesi amacıyla kullanılan herhangi bir gemiyi ifade eder.

- (h) yalnızca hammaddelerin geri kazanılmasına müsait o ülkede toplanan, kullanılmış maddeler;
- (i) o ülkede yapılan imalat işlemleri sonucu ortaya çıkan atık ve hurdalar;
- (j) münhasıran yukarıdaki paragraf (a) ve (i)'de tanımlanan ürünlerden üretilen eşya.

Madde 5

Yeterli işçilik veya işlem görmüş ürünler

1. Madde 3(b)'de belirtildiği şekilde, kullanılan menşeli olmayan girdilerin, parçaların veya ürünün, üretilen veya elde edilen ürün kıymetinin FOB (veya FCA) kıymetinin % 60'ını aşmaması ve imalatın nihai aşamasının ihracatçı Taraf Ülkede gerçekleştirilmiş olması kaydıyla işçilik veya işleme tabi tutulan ürünler, yeterli işçilik veya işleme tabi tutulmuş ve Madde 5(3) ve Madde 6 hükümlerine tabi olarak tercihli tavizlerden yararlanmaya hak kazanmış kabul edilecektir.

2. EİT Ticaret Anlaşması'nın 1. Maddesi'nin 7. Paragrafında tanımlanan sektör bazında müzakere edilen ürünler.¹

3. Menşeli olmayan girdilerin, parçaların veya ürünün kıymeti;

(i) ispatlanması koşuluyla girdilerin, parçaların veya ürünün ithalatı esnasındaki CIF (veya CIP) kıymeti veya,

(ii) işçilik veya işlemin yapıldığı Taraf Ülkede menşei belli olmayan girdiler, parçalar veya ürün için ödenen ilk tahmin edilebilir fiyat olacaktır.

Madde 6

Menşe kümülasyonu

Madde 3'te belirtilen menşe koşullarını karşılayan ve başka bir Taraf Ülkece sağlanan tercihli muameleden yararlanmaya müsait nihai ürünün imalatında girdi olarak Taraf Ülkece kullanılan ürünler, nihai ürünün işçilik veya işleme tabi tutulduğu Taraf Ülke menşeli bir ürün olarak kabul edilecektir.

Tercihli muameleden yararlanmak üzere, muhteviyatın bütünüünün Taraf Ülke menşeli olarak kabul edilebilmesi için ürünün FOB (veya FCA) kıymetinin % 60'ından az olmayacaktır.²

Madde 7

Yetersiz işçilik veya işlem

Aşağıda belirtilen işlem veya muamelelerden biri veya iki veya daha fazlasının birleşimi, kendi başlarına imalatın nihai aşamasını teşkil etmeyecektir:

- a) paketleme
- b) basit karıştırma
- c) şişeleme
- d) etiketleme
- e) parçalara ayırma
- f) tasnifleme veya sınıflandırma
- g) işaretleme
- h) setler oluşturma
- i) basit montaj

¹ EİT Ticaret Anlaşması kapsamında müzakere edilen sektörel anlaşmalar çerçevesinde ticareti yapılan ürünler ile ilgili olarak uygulanacak özel kriterleri uygulamak üzere gerekli önlemler alınabilir. Sektörel anlaşmalar müzakere edildiğinde bu kriterler dikkate alınabilir.

² Kısmi kümülasyon Madde 6'da belirtildiği üzere sadece Taraf Ülke sınırları içinde menşe statüsü kazanmış ürünlerin diğer Taraf Ülkede Tanınan tercihli rejimden yararlanmaya müsait nihai ürünün imalatında girdi olarak kullanılması halinde hesaba katılabileceğini ifade eder.

Madde 8
Nitelendirme birimi

Eşyalar, girdiler ve ürünler, bu kuralların amaçları bakımından, Armonize Sistemin genel yorumlama kuralları uyarınca sınıflandırılacaktır.

Madde 9
Aksesuarlar, yedek parçalar ve aksamlar

Bir makine, teçhizat, alet, veya araç beraberinde teslim edilen aksesuarlar, yedek parçalar veya aksamlar, söz konusu makine, alet, veya araç ile birlikte bir set halinde ve normalde teslim edilen miktarlarda ithal edilmesi ve satılması koşuluyla makine, teçhizat, alet veya araçla aynı menşeli olarak kabul edilecektir.

Madde 10
Setler

Armonize Sistem'in 3. Genel Kuralı'nda tanımlanan setler, tüm bileşenleri menşeli olduğunda menşeli olarak kabul edilir. Ancak, bir set menşeli ve menşeli olmayan ürünlerden oluştuğunda, 5 ve 6. Madde'de belirtilen şartlara uygun olarak set bir bütün olarak menşeli olarak kabul edilecektir.

Madde 11
Etkisiz elemanlar

Bir ürünün menşeli olup olmadığını belirleyebilmek için, imalatında kullanılabilir;

- (a) enerji ve yakıt;
- (b) tesis ve teçhizat;
- (c) makine ve aletler;
- (d) ürünün nihai bileşimine girmeyen ve girmesi amaçlanmayan eşyaların menşesini belirlemek gerekmecektir.

Madde 12
Yasaklama

Taraf Ülkeler, bir Taraf Ülkece üretilen veya imal edilen ve bu kurallar uyarınca ihraç edilen eşyalarla ilintili girdilerin ithal edilebilirliği açısından kendi ulusal mevzuatına başvurabilir.

BAŞLIK III
ÜLKESEL GEREKLİLİKLER

Madde 13

Doğrudan nakliyat

Aşağıda yer alanlar ihracatçı Taraf Ülkeden ithalatçı Taraf Ülkeye doğrudan nakledilmiş sayılacaktır:

- (a) Eğer ürünler herhangi bir Taraf olmayan Ülke üzerinden geçmeksizin nakledilmişlerse;
- (b) Aşağıda belirtilen koşullara bağlı olarak, Taraf olmayan Ülkelerde geçici olarak depolanıp depolanmadığı veya aktarılıp aktarılmadığına bakılmaksızın aracı niteliğinde bir veya daha fazla Taraf olmayan Ülkeler üzerinden nakliyatı gerçekleştirilen ürünler;
- (i) Transit girişin coğrafi nedenlerle veya münhasıran nakil koşulları sebebiyle haklı görülmesi halinde;
- (ii) Ürünler, söz konusu ülkelere ticaret veya tüketime konu olmamışsa ve
- (iii) Ürünlerin yükleme, boşaltma veya iyi koşullarda muhafaza edilmeleri için gerekli olanların dışında herhangi bir işleme tabi tutulmamaları halinde;
- (iv) Yukarıda (ii) ve (iii) alt paragraflardaki hükümlere uyulduğunun bir kanıtı olarak transit ülke yetkili makamlarınca düzenlenmiş uygun belgenin sunulması halinde.

Madde 14 **Sergiler**

1. Taraf Ülkeler dışında bir ülkeye sergilenmek üzere gönderilen ve sergiden sonra bir Taraf Ülkeye ithal edilmek üzere satılan menşeli ürünler, aşağıdaki durumlar hakkında gümrük idarelerinin tatmin edilmesi kaydıyla, ithalatta Anlaşma hükümlerinden yararlanırlar:

(a) bir ihracatçının bu ürünleri bir Taraf Ülkeden serginin yapıldığı ülkeye nakletmesi ve orada sergilemesi;

(b) ürünlerin bu ihracatçı tarafından Taraf Ülkedeki bir kişiye satılması veya Taraf Ülkedeki bir kişinin tasarrufuna verilmesi;

(c) ürünlerin sergi süresi içinde veya sergiden hemen sonra, sergilenmek üzere gönderildikleri durumda sevk edilmesi ve

(d) ürünlerin sergilenmek üzere gönderildikleri andan itibaren, bu sergide teşhir edilmek dışında herhangi bir amaçla kullanılmaması.

2. Başlık IV hükümleri uyarınca bir ECO menşe ispat belgesi hazırlanmalı veya düzenlenmeli ve ithalatçı ülkenin gümrük idaresine normal yolla ibraz edilmelidir. Serginin adı ve adresi bu belgede gösterilmelidir. Gerekliğinde, ürünlerin sergilendikleri koşullara dair ek kanıtlayıcı belgeler istenebilir.

3. Paragraf 1, mağaza ve yabancı ürün satmak üzere kurulmuş işyerlerinde özel amaçla düzenlenmemiş her türlü ticaret, sanayi, tarım veya el sanatları sergisi, fuar veya benzeri umumi gösterilere ve ürünün gümrük denetimi altında kaldığı süre boyunca uygulanacaktır.

BAŞLIK IV **ECO MENŞE İSPAT BELGESİ**

Madde 15

Genel Koşullar

Bir Taraf Ülke menşeli ürünler, diğer Taraf Ülkeye ithal edilirken, bir örneği ekte yer alan ECO menşe ispat belgesinin ibrazı üzerine işbu Anlaşma'dan yararlanabilecektir.

Madde 16

ECO menşe ispat belgesinin düzenlenme işlemleri

1. ECO menşe ispat belgesi, ihracatçının veya ihracatçının sorumluluğunda yetkili temsilcisinin yazılı müracaatına binaen, ihracatçı ülkenin yetkili kılınmış makamları tarafından düzenlenecektir.

2. Bu amaçla, ihracatçı veya yetkili temsilcisi, örnekleri ekte yer alan ECO menşe ispat belgesi ve müracaat formunu dolduracaktır. Bu formlar Taraf Ülkelerin resmi dillerden birinde veya İngilizce olarak ve ihracatçı ülkenin iç mevzuat hükümleri çerçevesinde doldurulacaktır. Eğer el yazısı kullanılırsa matbaa harfleriyle ve mürekkeple doldurulacaktır. Eşyanın tanımı, bu amaçla ayrılmış ekli formların 8 no.lu kutucuğu içine boş satır bırakılmaksızın yapılmalıdır. Eğer kutunun tamamı dolmaz ise, tanımın son satırının altına bir yatay çizgi çekilerek, boş alan çapraz bir çizgi ile kapatılır.

3. ECO menşe ispat belgesi düzenlenmesi için müracaatta bulunan ihracatçı, ECO menşe ispat belgesini verecek ihracatçı ülkenin yetkili kılınmış makamlarının talep edebileceği, sözkonusu eşyanın menşe statüsü ile işbu Protokol'ün diğer koşullarının yerine getirilmiş olduğunu tevsik eden tüm ilgili vesaiiki herhangi bir zamanda ibraz etmeye hazırlıklı olacaktır.

4. ECO menşe ispat belgesi, söz konusu ürünlerin Taraf Ülkelerden biri menşeli olduğunun kabulü ve işbu Protokol'ün diğer koşullarını yerine getirmesi durumunda bir Taraf Ülkenin yetkili kılınmış makamları tarafından düzenlenecektir.

5. ECO menşee ispat belgesini düzenleyen yetkili kılınmış makamlar, ürünlerin menşee statüsünün ve işbu Protokol'ün diğeer koşullarının yerine getirildiğinin kontrolü için gereken her tedbiri alacaktır. Bu amaçla, her türlü delil talebinde bulunma ve ihracatçının hesaplarında denetleme yapma veya gerekli görülen başka herhangi bir kontrol hakkına sahip olacaklardır. Düzenlemekle yetkili kılınmış makamlar Paragraf 2'de atıfta bulunulan formların usulünce doldurulmasını da sağlarlar. Özellikle, ürünün tanımı için ayrılmış bulunan 8 no.lu kutucuğun, her türlü sahte ilaveler yapılması olasılığın ortadan kaldırılacak şekilde doldurulmuş olduğunu kontrol edeceklerdir.

6. ECO menşee ispat belgesi'nin düzenlendiğii yer ve tarih, sertifika üzerindeki 11 numaralı kutuda gösterilecektir.

7. ECO menşee ispat belgesi, yetkili kılınmış makamlarca düzenlenerek fiili ihracatın gerçekleştiğii veya kesinleştiğii anda, ihracatçının kullanımına verilecektir.

Madde 17

Sonradan düzenlenen ECO menşee ispat belgeleri

1. Madde 16 (paragraph 7)'ya rağmen, aşağıdaki durumlarda, ECO menşee ispat belgesi istisnai olarak, ait olduğu eşyanın ihracatından sonra düzenlenebilir:

(a) hatalar, istenmeyerek yapılan ihmaller veya özel durumlar nedeniyle, ihracat esnasında düzenlenmemiş ise; veya

(b) yetkili kılınmış makamlar, bir ECO menşee ispat belgesinin düzenlenmiş, ancak teknik nedenlerle ithalatta kabul edilmemiş olduğu hususunda ikna edilirse.

2. Paragraf 1'in uygulanması için, ihracatçı, müracaatında ECO menşee ispat belgesi'nin ait olduğu ürünlerin ihracat yer ve tarihini ve talebinin gerekçelerini belirtmek zorundadır.

3. Yetkili kılınmış makamlar, ancak ihracatçının müracaatındaki bilgilerin müteakabil dosya ile uyumlu olduğunu doğruladıktan sonra, sonradan ECO menşee ispat belgesi düzenleyebilirler.

4. Sonradan verilen ECO menşee ispat belgesi, aşağıdaki ibarelerden birini taşımalıdır.

- "ISSUED RETROSPECTIVELY"

- "Diğeer Uyarlamalar" (Taraf Ülkenin resmi dillerinde yukarıda bahsedilen ifadenin uyarlamaları uygulanacaktır.)

5. Paragraf 4'te belirtilen ibare, ECO menşee ispat belgesinin 7 nolu (Gözlemler) kutusuna konulur.

Madde 18

İkinci nüsha ECO menşee ispat belgesinin düzenlenmesi

1. ECO menşee ispat belgesinin çalınmaması, kaybolması veya hasargörmesi halinde ihracatçı, belgeyi düzenleyen yetkili kılınmış makama, elindeki ihracat belgelerine dayanarak ikinci bir nüsha tanzim etmesi için müracaat edebilir.

2. Bu şekilde düzenlenen ikinci nüsha, aşağıdaki ibarelerden birini taşımalıdır.

- "DUPLICATE"

- "Diğeer uyarlamalar" (Taraf Ülkenin resmi dillerinde yukarıda bahsedilen ifadenin uyarlamaları uygulanacaktır.)

3. Paragraf 2'de belirtilen ibare, ikinci nüsha ECO menşee ispat belgesinin 7 nolu kutusuna (Gözlemler) konulur.

4. Orijinal ECO menşee ispat belgesinin verilii tarihini taşıması gereken ikinci nüsha bu tarihten itibaren hüküm ifade edecektir.

Madde 19

Önceden düzenlenmiş veya hazırlanmış bir ECO menşe ispat belgesine istinaden ECO menşe ispat belgesi düzenlenmesi

Menşeli ürünler bir Taraf Ülkenin gümrük idaresinin kontrolü altında iken, sözkonusu ürünlerin tamamı veya bir bölümünü bir Taraf Ülke içinde başka bir yere göndermek amacıyla, orijinal menşe ispat belgesinin bir veya daha fazla ECO menşe ispat belgesi ile değiştirilmesi mümkündür. Değiştirilen menşe ispat belgesi/belgeleri, ürünleri kontrolü altında bulunduran yetkili makam tarafından düzenlenir.

Madde 20

ECO menşe ispat belgesinin geçerliliği

1. Bir ECO menşe ispat belgesi, ihracatçı ülkede düzenleniş tarihinden itibaren altı ay süreyle geçerli olacaktır ve bu süre zarfında ithalatçı ülkenin gümrük idarelerine ibraz edilmek zorundadır.
2. Paragraf 1’de belirtilen son ibraz tarihinden sonra ithalatçı ülkenin gümrük idaresine ibraz edilen menşe ispat belgeleri, bu belgelerin belirlenmiş son tarihe kadar ibraz edilememesinin istisnai durumlardan kaynaklanması halinde tercihlili muamele uygulanmak üzere kabul edilebilir.
3. Diğer geç ibraz hallerinde ithalatçı ülkenin gümrük idaresi, ürünlerin belirtilen son tarihten önce sunulmuş olması kaydıyla menşe ispat belgelerini kabul edebilir.

Madde 21

ECO menşe ispat belgesinin ibrazı

ECO menşe ispat belgeleri, ithalatçı ülkedeki usullere uygun olarak bu ülkenin gümrük idaresine ibraz edilir. Anılan idare, menşe ispat belgesinin çevirisini, ve ayrıca, ürünlerin Anlaşma’nın uygulanmasının gerektirdiği koşulları sağladığına ilişkin ithalatçının beyanı ile birlikte ithalat beyannamesini de talep edebilir.

Madde 22

Parçalar halinde ithalat

İthalatçının talebi üzerine ve ithalatçı ülkenin gümrük idaresince belirlenen şartlara binaen, Armonize Sistem’in 2(a) Genel Kuralı anlamındaki birleştirilmemiş veya monte edilmemiş halde olan ve Armonize Sistem’in XVI ve XVII. bölümlerinde veya 7308 ve 9406 pozisyonlarında yer alan ürünlerin, parçalar halinde ithal edilmesi halinde, bu tür ürünler için tek bir menşe ispat belgesi, ilk parçanın ithalatı sırasında gümrük idaresine ibraz edilecektir.

Madde 23

Destekleyici belgeler

Madde 16(3)’de belirtilen, bir ECO menşe ispat belgesi kapsamındaki ürünlerin Taraf Ülkelerden biri menşeli olduğunu ve işbu Protokol’ün, diğer koşullarını yerine getirdiğini tevsik etmek amacıyla kullanılan belgeler, bunların yanında aşağıda belirtilenleri de içerebilir:

- (a) ihracatçı veya tedarikçi tarafından, sözkonusu eşyanın elde edilmesi için gerçekleştirilen işlemleri belgeleyici nitelikte, örneğin hesaplarında veya iç muhasebesinde yer alan doğrudan deliller;
- (b) Taraf Ülkelerin birinde düzenlenmiş veya hazırlanmış, imalatta kullanılan maddelerin menşe statüsünü tevsik eden, iç mevzuat uyarınca kullanılan belgeler;
- (c) Taraf Ülkelerin birinde düzenlenmiş veya hazırlanmış, söz konusu Taraf Ülkede maddeler üzerinde yapılan işçilik veya işlemi tevsik eden, iç mevzuat uyarınca kullanılan belgeler;
- (d) Bir Taraf Ülkede işbu Protokol uyarınca düzenlenmiş, kullanılmış maddelerin menşe statüsünü tevsik eden ECO menşe ispat belgesi.

Madde 24

ECO menşe ispat belgesi ve destekleyici belgelerin muhafazası

1. ECO menşe ispat belgesi düzenlenmesi için müracaatta bulunan ihracatçı, Madde 16 (paragraf 3)'da belirtilen vesaiki en az üç yıl muhafaza edecektir.
2. ECO menşe ispat belgesi düzenleyen ihracatçı ülkenin yetkili kılınmış makamları, Madde 16 (paragraf 2)'da belirtilen başvuru formunu en az üç yıl muhafaza edecektir.
3. İthalatçı ülkenin gümrük idaresi, kendisine ibraz edilen ECO menşe ispat belgelerini en az üç yıl muhafaza eder.

Madde 25

Farklılıklar ve şekli hatalar

1. ECO menşe ispat belgesi üzerindeki ibareler ile ürünlerin ithalat işlemlerini yerine getirmek amacıyla gümrük idarelerine ibraz edilen belgeler üzerindeki ibareler arasında bulunabilecek küçük tutarsızlıklar, sunulan ürünlere karşılık geldiğinin usulünce tespit edilmesi kaydıyla, ECO menşe ispat belgesini kendiliğinden geçersiz kılmayacaktır.
2. ECO menşe ispat belgesi üzerindeki ifadelerin doğruluğu üzerinde şüphe yaratması sözkonusu olmayan, daktilo hatası gibi bariz şekli hatalar, menşe ispat belgesinin reddedilmesini gerektirmez.

BAŞLIK V

İDARİ İŞBİRLİĞİ DÜZENLEMELERİ

Madde 26

Karşılıklı yardım

1. Taraf Ülkelerin yetkili gümrük idareleri birbirlerine, kendi gümrük idarelerinde ECO menşe ispat belgesinin düzenlenmesinde kullanılan mühürlerin örnek baskılarını ve söz konusu belgelerin sonradan kontrolünden sorumlu gümrük idarelerinin adreslerini sağlayacaklardır.
2. Bu Protokol'ün düzgün uygulanmasını teminen, Taraf Ülkeler yetkili gümrük idareleri ve yetkili kılınmış makamları vasıtasıyla, birbirlerine menşe ispat belgelerinin geçerliliklerinin ve bu vesaikte yer alan bilgilerin doğruluğunun kontrolünde yardımcı olacaklardır.

Madde 27

Menşe ispat belgelerinin kontrolü

1. Menşe ispat belgelerinin sonradan kontrolü, sondaj usulü ile veya ithalatçı ülke gümrük idaresinin bu belgelerin geçerliliğine, sözkonusu ürünlerin menşe statüsüne veya işbu Protokol'ün diğer koşullarının yerine getirilişine ilişkin makul şüphesi olduğu her an yapılacaktır.
2. Paragraf 1 hükümlerini yerine getirmek amacıyla, ithalatçı ülkenin gümrük idaresi, ECO menşe ispat belgesi ve fatura veya bu vesaiklerin birer kopyasını, gerektiğinde araştırmanın gerekçelerini de belirterek ihracatçı ülkenin gümrük idaresine geri gönderecektir. ECO menşe ispat belgesinde yer alan bilgilerin doğru olmadığı kanaatini uyandıran elde edilmiş tüm belge ve bilgi, kontrol talebini desteklemek üzere gönderilecektir.
3. Kontrol, ihracatçı ülkenin yetkili kılınmış makamları tarafından yapılacaktır. Bu amaçla, ihracatçı ülkenin gümrük idaresi, her türlü delil talep etme ve ihracatçının hesaplarını denetleme veya uygun gördüğü diğer kontrolleri yapabilme yetkisine sahip olacaktır.
4. Eğer ithalatçı ülkenin gümrük idaresi, kontrol sonucunun beklenmesi süresinde sözkonusu ürünlere tercihli muamele tanınmasını askıya almaya karar verirse, ürünlerin gerekli görülen ihtiyati tedbirlere bağlı olarak serbest bırakılması ithalatçıya önerilecektir.

5. Kontrol talebinde bulunan gümrük idaresi, bu kontrolün sonuçlarından mümkün olan en kısa zamanda haberdar edilecektir. Bu sonuçlar, belgelerin gerçek olup olmadığını, sözkonusu ürünlerin Taraf Ülkelerden biri menşeli olarak kabul edilip edilemeyeceğini ve Protokol'ün diğer gerekliliklerini taşıyıp taşımadığını açıkça göstermelidir.

İşbu Protokol'ün 6. maddesine göre kümülasyon hükümlerinin madde 16 (4)'e göre uygulanması halinde cevap tabi olunan belgenin bir örneğini de içerir.

6. Makul şüphe olması halinde, kontrol talebine on ay içinde cevap alınamaz veya cevap sözkonusu belgenin gerçekliğinin veya ürünlerin gerçek menşeinin tespitine imkan verecek ölçüde yeterli bilgi içermiyorsa, talepte bulunan gümrük idaresi, istisnai durumlar haricinde, tercih tanınmasını reddedecektir.

7. Bu Anlaşma kapsamında ihracatçı ülkenin yetkili kılınmış makamları deyimi buraya eklenecektir. Taraf Ülkelerde yetkili kılınmış makamların isimleri örneğin Türkiye'de "Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı, Republic of Turkey Prime Ministry Undersecretariat of Customs"dır.

Madde 28

Anlaşmazlıkların çözümü

Madde 27'deki kontrol usulleriyle ilgili olarak, kontrol talebinde bulunan gümrük idaresi ile bu kontrolün yapılmasından sorumlu olarak yetkili kılınmış makamlar arasında çözümlenemeyen bir anlaşmazlık veya işbu Protokol'ün yorumlanmasına ilişkin bir soru İşbirliği Konseyi'ne arz edilecektir. İthalatçı ile, ithalatçı ülkenin gümrük idaresi arasında çıkabilecek her türlü anlaşmazlık, anılan ülkenin mevzuatı çerçevesinde çözülecektir.

Madde 29

Cezalar

İthalatçı ülkenin ulusal mevzuatına uygun olarak, ürünler için tercihli muamele hakkı elde etmek amacıyla, yanlış bilgi içeren bir belgeyi hazırlayan veya hazırlattıran şahıslara ceza uygulanacaktır.

Madde 30

Serbest Bölgeler

1. Taraf Ülkeler, nakliye esnasında, kendi ülkelerinde bulunan bir serbest bölgeyi kullanan, bir ECO menşe ispat belgesi kapsamında ticarete konu ürünlerin başka ürünlerle değiştirilmelerini veya bozulmalarını önleyici normal işlemler dışındaki herhangi bir işleme tabi tutulmalarının temini konusundaki gerekli bütün tedbirleri alacaklardır.

2. Paragraf 1 hükümlerine istisna olarak, Taraf Ülkelerden biri menşeli ürünler bir menşe ispat belgesi kapsamında bir serbest bölgeye ithal olunur ve bir işlem veya muameleden geçilirse, ilgili idare, uygulanan işlem veya muamelelerin işbu protokol hükümlerine uygun olması koşuluyla, ihracatçının talebi üzerine yeni bir ECO menşe ispat belgesi düzenleyecektir.

BAŞLIK VI

SON HÜKÜMLER

Madde 31

Gümrük ve menşe konuları Alt Komitesi

İşbirliği Konseyi'ne bağlı, görevlerinin ifasında yardımcı olmak ve uzmanlar arasında işleyen sürekli bir bilgi ve danışma işlevi sağlamak için gümrük ve menşe konularında bir Alt Komite oluşturulur. Bahse konu Alt Komite, her iki tarafın gümrük ve menşe konularıyla ilgili hususlardan sorumlu uzmanlarından oluşur.

Madde 32

Ek

Protokol'ün eki, Protokol'ün ayrılmaz bir parçasını oluşturacaktır.

Madde 33

Transit durumdaki veya antrepodaki eşyalar

Başlık II hükümlerine uygun olan ve Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte transit durumdaki ya da bir Taraf Ülkede antrepolarda veya serbest bölgelerde geçici depolanan eşyaya, ithalatçı ülkenin gümrük idaresine sözkonusu tarihten itibaren dört ay içinde, sonradan verilmiş bir ECO menşe ispat belgesi ve nakliye koşullarına ilişkin tevsik edici her türlü belgenin sunulması kaydıyla, Anlaşma hükümleri tatbik edilebilir.

Madde 34

Protokol'de yapılacak değişiklikler

İşbirliği Konseyi, işbu Protokol hükümlerinde değişiklik yapmaya karar verebilir. Bu hükümler Taraf Ülkelerin üçte birinin talebi üzerine gerektiğinde gözden geçirilebilir ve uzlaşım kaydıyla bu tür değişikliklere açık olabilir.

**ECO MENŞE İSPAT BELGESİ VE
ECO MENŞE İSPAT BELGESİ İÇİN MÜRACAAT
BASIM TALİMATI**

1. Her bir form 210x297 mm. ebadında olmalıdır; uzunlukta eksi 5 mm. veya artı 8 mm.lik bir toleransa izin verilebilir. Kullanılan kağıt beyaz ve yazım boyutunda olmalı, mekanik kağıt hamuru içermemeli ve ağırlığı 25 gr/m²'den az olmamalıdır. Söz konusu form, mekanik ve kimyasal araçlarla yapılabilecek tahrifatı gözle görünür hale getiren yeşil meneviş desenli baskılı zemine sahip olmalıdır.

2. Tarafların yetkili mercileri, formları bizzat basmak veya onaylanmış basımevlerine bastırtmak hakkını saklı tutabilirler. İkinci durumda her bir form, Akit Taraf'ın onay işaretini havi isminin başlangıcını içeren (örneğin Türkiye için TR) referans numarası taşınmalıdır. Her bir form basımevinin isim ve adresini veya basımevini tanıtıcı bir işareti taşınmalıdır. Form ayrıca kendisini tanıtıcı mahiyette baskılı veya baskısız bir seri numarası taşınmalıdır.

ECO MENŞE İSPAT BELGESİ

1. İhracatçı (Adı, Açık adresi, Ülke)	ECO Menşe İspat Belgesi No A 000.000-TR	
	Bu formu doldurmadan önce arkadaki notları okuyunuz	
3. Malın Gönderildiği şahıs (Adı, Açık Adresi, Ülke) (Tercihle Bağlı)	2. .... Ve ..... arasındaki tercihlî ticarete kullanılan ECO Menşe İspat Belgesidir (ilgili ülkeler, ülke grupları veya alanları yazınız.)	
	4. Ürünlerin menşei sayılan ülke, ülkeler grubu veya alanlar	5. Varış ülkesi, ülkeler grubu veya alanı
6. Taşımaya ilişkin bilgiler (Tercihle Bağlı)	7. Gözlemler	
8. Madde no; Markalar ve sayıları; Kolilerin sayısı ve türü ¹ ; Eşyanın tanımı	9. Brüt ağırlık (kg) veya diğer ölçüler (Litre, metreküp, v.s.)	10. Faturalar (Tercihle Bağlı)
	11. GÜMRÜK VİZESİ	
Onaylanan Beyan İhraç Belgesi ² Formu .....No..... Gümrük İdaresi..... Düzenleyen Ülke veya Alan..... Yer ve Tarih		12. İHRACATÇI BEYANI Aşağıda imzası bulunan ben, yukarıda belirtilen eşyanın bu belgenin düzenlenmesi için gerekli olan koşullara uygun olduğunu beyan ederim. Yer ve tarih .....
(İmza) Mühür		(İmza)

¹ Eşya ambalajlı değilse, yerine göre eşyaların sayısını veya "dökme" olduğunu belirtiniz.

² Yalnız ihracatçı ülke kurallarının gerekli gördüğü yerleri doldurunuz.

13. DOGRULUGUN KONTROLU TALEBI:	14. KONTROLÜN SONUCU
	Yapılan kontrol bu sertifikanın (*)
	☐ Belirtilen gümrük idaresince düzenlendiğini ve içerdiği bilgilerin doğru olduğunu göstermektedir.
	☐ Doğruluk ve kurallara uygunluk koşullarına cevap vermediğini göstermektedir. (Ekteki açıklamalara bakınız.)
Bu sertifikanın doğruluk ve kurallara uygunluğunun kontrolü talep edilir.	
..... (Yer ve tarih)	..... (Yer ve tarih)
Mühür	Mühür
..... (İmza)	..... (İmza)
	(*) Uygun olan kutuya (X) işareti koyunuz

NOTLAR

1. Sertifikalar, silinmeler veya birbiri üzerine yazılmış kelimeler ihtiva etmemelidir. Değişiklikler doğru olmayan kayıtların üzerinin çizilmesi ve gerekli düzeltmelerin eklenmesi suretiyle yapılır. Böyle bir değişiklik, sertifikayı tamamlayan kişi tarafından paraf edilmeli ve düzenlendiği ülke veya alanın gümrük idaresi tarafından onaylanmalıdır.
2. Sertifikaya kaydedilen maddeler arasında boşluk bırakılmamalı ve her bir madde önüne bir sıra numarası konulmalıdır. Son maddenin hemen altına yatay bir çizgi çekilmelidir. Kullanılmayan yerler, sonradan bir eklemeyi imkansız kılmak üzere iptal edilmelidir.
3. Eşyalar, ticari faaliyetlere uygun olarak ve teşhis edilmelerini sağlayacak yeterli ayrıntularla tanımlanmalıdır.

ECO MENŞE İSPAT BELGESİ İÇİN MÜRACAAT

1. İhracatçı (Adı, Açık adresi, Ülke)		ECO Menşe İspat Belgesi No A.000.000-TR	
		Bu formu doldurmadan önce aşağıdaki notları okuyunuz	
		2. .... Ve ..... aşağıdaki tercihlilik ticarete kullanılan ECO Menşe İspat Belgesi için başvurudur (İlgili ülkeler, ülke grupları veya alanları yazınız)	
3. Malın Gönderildiği Sahıs (Adı, Açık Adresi, Ülke) (Tercihle Bağlı)		4. Ürünlerin menşei sayılan ülke, ülkeler grubu veya alanlar	5. Varış ülkesi, ülkeler grubu veya alanı
6. Taşımaaya ilişkin bilgiler (Tercihle Bağlı)		7. Gözlemler	
8. Sıra No; Kotilerin marka ve işaretleri, Sayı ve türleri ¹ ; Eşyanın tanımı.		9. Brüt ağırlık (kg) veya diğer ölçüler (Litre, metreküp, v.s.)	10. Faturalar (Tercihle Bağlı)

¹ Eşya ambalajlı değilse, yerine göre eşyaların sayısını veya "dökme" olduğunu belirtiniz.

İHRACATÇI BEYANI

Ben aşağıda imzası bulunan arka sayfada tanımlanan eşyaların ihracatçısı;
Eşyanın, ekli sertifikanın düzenlenmesi için gerekli koşullara uygun olduğunu BEYAN;
Eşyanın yukarıda belirtilen koşullara uygunluğunu sağlayan şartların aşağıda belirtildiği gibi geliştiğini İZAH;

.....
.....
.....

Aşağıdaki destekleyici belgeleri İBRAZ ⁽¹⁾:

.....
.....
.....

Yetkili mercilerin isteği üzerine, ekli sertifikanın düzenlenmesi için gerekli gördükleri her türlü destekleyici belgeyi ibraz edeceğimi ve gerektiğinde, bu merciler tarafından hesaplarımın kontrolünü ve yukarıdaki eşyaların imalat işlemlerinin denetlenmesini kabul ettiğimi TAAHHÜT;
Bu eşya için ekli sertifikanın düzenlenmesi hususunda gereğini ARZ ederim.

.....
(Yer ve tarih)
.....
(İmza)

⁽¹⁾ Örneğin: imalatta kullanılan ürünlere veya aynen reeksport edilen eşyalara ilişkin ithal evrakı, dolaşım sertifikaları, faturalar, imalatçı beyanları, vs.

DEVLET YARDIMI
(ECOTA'nın 18. Maddesine Atfen)

i. ECOTA'nın Devlet Yardımına ilişkin 18. Maddesinin 3. paragrafında belirtilen uygulamaların değerlendirme kriterleri ve yürütülmesine ilişkin kurallar, ilgili Taraf Ülkelerin ulusal kanun ve/veya kural ve uygulamalarına dayanacaktır.

ii. Her Taraf Ülke, devlet yardımına ilişkin ulusal kanun ve/veya kural ve uygulamalarının birer örneğini diğer Taraf Ülkelerin inceleyebilmelerini teminen EİT Sekreteryası'na iletacaktır.

FİKRİ MÜLKİYET HAKLARININ KORUNMASI
(ECOTA'nın 19. Maddesine Atfen)

1. Taraf Ülkeler, ECOTA'nın 19. Maddesinin 1. ve 2. paragraflarını dikkate alarak, Fikri Mülkiyet Haklarının korunmasını zaman içinde iyileştirmeyi ve Anlaşmanın yürürlüğe girmesini müteakip sekizinci yıl sona ermeden, aşağıda belirtilen çok taraflı uluslararası anlaşmalarla belirlenen önemli standartlara uyum sağlamayı kabul etmişlerdir.

Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (TRIPS)

veya

Paris Konvansiyonu

veya

Roma Konvansiyonu

veya

Madrid Konvansiyonu

veya

Bern Konvansiyonu

ii. Yukarıda belirtilen Anlaşmalara uyum sağlama, Taraf Ülkelerin söz konusu Anlaşmalara katılmış olmalarını gerektirmemektedir.

ANTİ-DAMPİNG ÖNLEMLERİ
(ECOTA'nın 20. Maddesine Atfen)

i. Taraf Ülkeler, dampedinge karşı tedbir almak ve dampedingi önlemek üzere ulusal kanun ve/veya kural ve uygulamalarına başvurma hakkına sahiptir.

ii. Her Taraf Ülke anti-dampedinge ilişkin ulusal kanun ve/veya kural ve uygulamalarının birer örneğini diğer Taraf Ülkelerin inceleyebilmelerini teminen EİT Sekreteryası'na iletacaktır.

iii. Söz konusu kanun ve/veya kural ve uygulamalara ilişkin herhangi bir anlaşmazlık, çözümü için İşbirliği Konseyi'ne intikal ettirilecektir.

